

Τὸ φάσμα σημασιῶν τοῦ «Βῆτα»

Διαπιστώσεις ἀπὸ τὴν ἔρευνα τῶν προκλαστικῶν ἑλληνικῶν κειμένων

«Οἶον τὸ “Βῆτα” ὄρας ὅτι τοῦ “η” καὶ τοῦ “τ” καὶ τοῦ “α” προστεθέντων οὐδὲν ἐλύπησεν. ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλώσαι ὄλω τῷ ὀνόματι οὐ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης». Πλάτων («Κρατύλος»).

[Τρίτη συνέχεια]

Στὴν εἰσαγωγή τοῦ β' μέρους («Δαυλός» τ. 73) ἔλεγα, ὅτι τὰ γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου εἶναι σύμβολα ἤχων καὶ εἰκόνων. Οἱ πηγές δὲ τῶν ἐρεθισμάτων αὐτῶν εἶναι ἡ φύση ἢ ἑλληνικὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος-κάτοικος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἔλεγα δὲ ἀκόμη, ὅτι τρεῖς περίοδοι ἀποτελοῦν τὸ ἱστορικὸ ὑπόβαθρο τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας: (α) ἡ περίοδος ὀνοματοποιίας, (β) ἡ τῶν Μουσείων Λόγων καὶ (γ) ἡ μετὰ τὴν Καταστροφή (ἐπὶ Δευκαλίωνος) ἐπάνοδος τῆς γλώσσας. Ἐξέτασα μέχρι στιγμῆς («Δαυλός», τεύχη 72 καὶ 73) τὰ σύμφωνα «P» καὶ «Λ», ποὺ ἀνήκουν στοὺς πρώτους φθόγγους μὲ σημασία ποὺ σχημάτισε ὁ ἔλλοψ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου. Συνεχίζω στὸ τεῦχος αὐτὸ τοῦ «Δαυλοῦ» τὴν ἀνάλυση καὶ ἑρμηνεία τοῦ συμφώνου «B». Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὰ ἐξετασθέντα μέχρι στιγμῆς σύμφωνα «P» καὶ «Λ» σχηματίστηκαν, γιὰ νὰ ἐκφράσουν τοὺς ἤχους τοῦ ὑγροῦ στοιχείου κατὰ τὴν κίνησή του καὶ συγκρότησαν τοὺς πυρῆνες πολλῶν λέξεων-ὀνομάτων, ποὺ στηρίχθηκαν στὶς μεταφορικὲς σημασίες τῶν φθόγγων αὐτῶν.

Πόθεν ὅμως τὸ ἠχητικὸ ἐρέθισμα τοῦ φθόγγου καὶ συμφώνου «B»; Ποιὸν ἤχο προσπάθησε ὁ ἔλλοψ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἀρχικῶς, διὰ τοῦ συμφώνου «B» νὰ μιμηθῆ; Ἐνα ἄλλο φυσικὸ στοιχεῖο μὲ τὸ ὁποῖο συναντήθηκε ἀμέσως ὁ ἔλλοψ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ὑπῆρξε ὁ ἀέρας. Ὁ Πλάτων («Κρατύλος» 393ε) μᾶς λέει περὶ τοῦ «B»: *«Οἶον τὸ “Βῆτα” ὄρας ὅτι τοῦ “η” καὶ τοῦ “τ” καὶ τοῦ “α” προστιθέντων οὐδὲν ἐλύπησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλώσαι ὄλω τῷ ὀνόματι οὐ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης»* [= π.χ. τὸ «Βῆτα»: βλέπεις ὅτι, ἐνῶ προσετέθησαν σ' αὐτὸ τὰ γράμματα η, τ, α, καθόλου δὲν ἔβλαψαν, ὥστε νὰ μὴ φανερώσει μὲ ὀλόκληρο τὸ ὄνομα τὴ φύση τοῦ στοιχείου αὐτοῦ, τὴν ὁποία ἠθελε ὁ νομοθέτης νὰ ἐκφράσει.]

Ποιὰ ὅμως εἶναι ἡ «φύσις τοῦ στοιχείου»; Καὶ πάλι ὁ Πλάτων («Κρατύλος» 326c) μᾶς λέει ὅτι ὁ παλαιὸς ἀλφάβητος δὲν εἶχε τὸ μακρὸ καὶ μεγαλογραφούμενο Η ἀλλὰ μόνο τὸ Ε. Τὸ Ε (μακρόν) εἶχε λάβει ὅμως καὶ αὐτὸ τὴν παλαιότερη θέση τοῦ δίγαμμα (F), τοῦ ὁποίου ἡ χρῆση ὑπῆρξε μεγάλη στοὺς Δωριεῖς, Ἴωνες, Αἰολεῖς. Ἠχητικῶς, μὲ σχετικὴ προσέγγιση τῆς παλαιᾶς προσωδίας, τὸ σύμβολο F προφέρετο ὡς BOY ἢ OY. Τὸ στοιχεῖο Η, πρὶν παραληφθεῖ ἐκ τοῦ Ἰωνικοῦ ἀλφαβήτου πρὸς παράστασιν τοῦ μακροῦ Ε, ἦταν ἐν χρήσει πρὸς δήλωσιν τοῦ δασέος πνεύματος, ὅπως Ηὸς ἀντὶ ὄς.

Ἄς δοῦμε ὅμως καὶ τὴ λέξη *ἀήρ*, αἰολ. *αὐήρ* καὶ δωρ. *ἀβήρ*. Παρ' Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ=ἀτμόσφαιρα. Ἦταν δὲ ὁ πυκνός (*δασύς*) ὀμιχλώδης ἀήρ, τὸ κατώτερο δηλαδὴ μέρος τῆς ἀτμόσφαιρας, κατ' ἀντίθεση πρὸς τὸν αἰθέρα, ποῦ εἶναι ὁ καθαρός ἀνώτατος ἀήρ (*Ἰλ. Ξ 288* · *E 776*). Μὲ τὰ ἀνωτέρω δεδομένα διαπιστώνουμε ὅτι τὸ ἠχητικὸ ἐρέθισμα, τὸ ὁποῖο, ὅπως θὰ δοῦμε, μᾶς ἔδωσε καὶ πολλὲς ὀπτικὲς εἰκόνας, ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὁ ἄνεμος (*ἀήρ*). Οἱ πρῶτες δὲ ἀνθρώπινες ἀνησυχίες δὲν ἦταν δυνατόν νὰ προέλθουν ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀέρος, τοῦ ἐν ἀφθονία ἄλλωστε ὑπάρχοντος αὐτοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κινδύνου ποῦ προκαλοῦσε τὸ βίαιο ζέσπασμα τοῦ ἀνέμου μὲ τὶς τραγικὲς συνέπειες, ποῦ συνήθως ἀκολουθοῦσαν: ζερριζώμα δένδρων, τεράστια θαλάσσια κύματα, στρόβιλοι, ἀρπαγὲς ζῶων καὶ ἀνθρώπων καὶ ἀκόμη πολλὰ ἄλλα φαινόμενα, ὅπως καταιγίδες, κεραυνοί, πυρκαγιές, πλημμῦρες κ.ἄ. Ὁ φθόγγος τέλος «*BOY*», ποῦ δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος κατόρθωσε νὰ μιμηθῇ τὴν «*βοή*» τοῦ βίαιου ἀνέμου καὶ νὰ λάβει μέτρα γιὰ τὴν ἔγκαιρη προστασία τῆς ομάδας καὶ τῶν ζῶων του, ἐπετεύχθη, ὅπως ὅλοι ἀσφαλῶς κατανοοῦμε, διὰ τῆς ἐκπνοῆς βιαίως τοῦ ἀέρος τῶν πνευμόνων του, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκτονώσεως βαθμιαίας ἐκ τοῦ λάρυγγος μέσῳ τοῦ κάτω χείλους καὶ τῶν ὀδόντων τῆς ἄνω σιαγόνας, τῶν χειλέων συμπυκνωμένων σὲ μία σύσφιγξη ὁμοία πρὸς τὸ «*Ο*». Δὲν ὑπῆρξε ὅμως μόνο ὁ ἄνεμος αἴτιο τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ φθόγγου «*BO*» ἢ «*BOY*».

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, ποῦ ἀπὸ θηρευτῆς (*ἔλλοψ*) ἐγίνε κτηνοτρόφος (*κύκλωψ*) αἰγῶν καὶ προβάτων καὶ ἐπίσης βουκόλος (*κένταυρος*) τῶν ἐξημερωθέντων ὑπ' αὐτοῦ βοῶν (*βοῦς-οὔρος*=ἄγριος βοῦς), παρετήρησε ὅτι καὶ τὰ ζῶα, ποῦ διέτρεφε καὶ προστάτευε γιὰ νὰ ἐξασφαλίζει δι' αὐτῶν τὴν διατροφή τῆς οἰκογενείας του, ἐξέβαλλαν φωνές, ποῦ ἢ μίμησὴ τῶν τοῦ ἔδιδε πάλι ὡς ἐρέθισμα ἀκουστικὸ τὸν φθόγγο «*Β*» σὲ ἀκουστικούς τόνους ὅπως *Βῆ* ἢ *Βοῦ* ... μεταγραφέντα τὸν πρῶτον ὡς «*Βῆ-Βῆ*» μὲ τὴ σημασία τοῦ βελάσματος (*βληχῆς*) τῶν προβάτων καὶ τὸν δεῦτερον («*Βοῦ*») μεταπλασθέντα σὲ ὄνομα τῶν βοοειδῶν. Μιὰ ἄλλη ἐπίσης λέξι, ποῦ σχηματίσθη ἐκ τοῦ ἤχου ποῦ παράγουν τὰ ἔντομα, δηλαδὴ τοῦ «*βόμβ...*», εἶναι ἡ λέξι «*βόμβος*» τὰ δὲ ἔντομα ὀνομάσθησαν «*βομβύλια*».

Γενικῶς τὸ σύμφωνο «*Β*», εἴτε ὡς ἀρκτικὸ εἴτε ἐκτὸς τῶν λέξεων, τίθεται γιὰ νὰ ἐκφράσει κίνηση. Ἡ δὲ κίνηση δὲν ἔχει κατεύθυνση ἀναγκαία τώρα, ὅπως στὸ ὑγρὸ στοιχεῖο, δηλαδὴ ῥοπὴ πρὸς τὰ κάτω (βλ. «*Δαυλόν*», τ. 72), ἀλλὰ εἶναι κίνηση πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ὅπως ἀκριβῶς ὁ ἄνεμος. Καὶ αὐτὴ ἡ κίνηση δύναται νὰ ἔχει ὀρμὴ, ἰσχύ, ποῦ φθάνει στὴν «*βία*». Τέλος καὶ ἡ κίνηση αὐτὴ ἔχει φωνή, ποῦ τὴν ὠνόμασαν «*βοήν*». Γιατὶ ὅμως ἡ λέξι «*κίνησις*» δὲν περικλείει τὸ σύμφωνο «*Β*»; Ἄς δοῦμε, τί λέγει στὸν «*Κρατύλλο*» ὁ Πλάτων περὶ τῆς λέξεως «*κίνησις*» [426c]: «*Πρῶτον μὲν τοίνυν τὸ “ῥῶ” ἔμοιγε φαίνεται ὡσπερ ὄργανον εἶναι πάσης κινήσεως*». (Κατὰ τὴν δική μου ἄποψη τὸ «*ῥῶ*» δὲν εἶναι σύμβολο «*πάσης κινήσεως*», ἀλλὰ μόνο τοῦ ὑγροῦ στοιχείου καὶ ἔχει κατεύθυνση πάντοτε κατιοῦσα). Καὶ ὁ Πλάτων συνεχίζει: «*ἦν (κίνησιν) οὐδ' εἵπομεν δι' ὅτι ἔχει τοῦτο τ' οὐνομα· ἀλλὰ γὰρ δῆλον ὅτι ἴεσις βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ (H) ἦτα ἐχρώμεθα, ἀλλὰ (E) εἶ τὸ παλαιόν. Ἡ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ “κίειν” —ξενικὸν δὲ τοῦνομα— τοῦτό δ' ἐστὶν ἰέναι. Εἰ οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὐροὶ ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέραν φωνὴν συμβαῖνον, “ἴεσις” ἂν ὀρθῶς καλοῖτο· νῦν δὲ ἀπὸ τε τοῦ ξενικοῦ τοῦ κίειν*

Ὁ Ὀρφεὺς περιστοιχίζεται ἀπὸ τέσσερες Θράκες καὶ τραγουδᾷ παίζοντας λύρα (ἀγγειογραφία τοῦ 450 π.Χ. περίπου). Ἡ ἑλληνικὴ παράδοση τὸν ἀναφέρει ὡς ἓνα ἐκ τῶν εὐρετῶν παναρχαίων ἑλληνικῶν ἀλφαβητῶν. Κατὰ τὴν ἀρχαία παράδοση εὐρετὲς ἀλφαβητῶν κατὰ τὸ ἀπώτατο πρωτοϊστορικὸ παρελθὸν ὑπῆρξαν ἐπίσης ὁ Προμηθεὺς (Αἰσχύλος, ἀπ. 460), οἱ Μοῦσες (Λιόδωρος 74. 1), ὁ Παλαμήδης (Στησίχορος, ἀπ. 34. Β), ὁ Λίνος, ὁ Ἐπίχαρμος, ὁ Μουσαῖος κ.ἄ.

και από της του (H) ἦτα μεταβολῆς και της του (N) νῦ ἐνθέσεως “κίνησις” (ἔδει δὲ “κιείνησιν” καλεῖσθαι ἢ εἶσιν)»]. [= Για τὴν ὁποία μάλιστα (κίνησιν) τίποτα δὲν εἶπαμε, γιατί τῆς δόθηκε δηλαδὴ τὸ ὄνομα αὐτό. Εἶναι φανερό ὅμως, ὅτι θέλει νὰ εἰπεῖ ἴεσιν ἀπὸ τὸ ἰέναι (πορεύομαι). Διότι δὲν χρησιμοποιοῦσαμε (ἐννοεῖ στους πανάρχαιους χρόνους) Ἡ ἀλλὰ Ε παλαιά. Τὸ πρῶτο συνθετικὸ της (κίνησις) εἶναι τὸ «κίειν», πού εἶναι ξενικὴ λέξη...

(**Παρέκβαση:** Τὸ «κίω» συναντᾶται στους ἐπικούς ποιητὲς και στὸν Ὅμηρο. Ἐὰν δὲ δεχθοῦμε ὅτι εἶναι ξενόφερτη λέξη, πού ἐνσωματώθηκε στὸ ἑλληνικὸ λεξιλόγιο ὡς «κίω», τότε αὐτὸ ἐπεβεβαιώνει τὴ θέση μου, ὅτι στὴν περίοδο τὴν ἀπὸ Δευκαλίωνος και μετὰ ἢ εἴσοδος και ἄλλων ξενικῶν λέξεων στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα δημιουργεῖ προβλήματα στὸν ἔλεγχο τῆς ὀρθότητος τῶν ὀνομάτων. Ὁ προβληματισμὸς μάλιστα αὐτὸς φθάνει μέχρι τοῦ σημείου νὰ τίθεται ἀπὸ τὸν Πλάτωνα τὸ ἐρώτημα: «Τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν και γι’ αὐτὸ ὀρθῶς ἔχουν; Ἄρα σ’ ἐμᾶς αὐτὸς ὁ λόγος εἶναι κράτιστος; Ἡ ἐκεῖνος (ὁ λόγος), ὅτι δηλαδὴ τὰ ἔχομε ἀπὸ κάποιους βαρβάρους παραλάβει και ὅτι εἶναι ἀρχαιότεροι οἱ βάρβαροι ἀπὸ ἐμᾶς; Ἡ ὅτι ἐνεκα τῆς πολυκαιρίας ἔχουν ὑποστει τροποποιήσεις και εἶναι ἀδύνατο σ’ ἐμᾶς νὰ τὰ ἐξετάσομε ὅπως ἀκριβῶς και τὰ βαρβαρικά; Διότι ὅλα αὐτὰ θὰ ἦσαν ὑπεκφυγές, και δὴ πολὺ θεμιτές, γιὰ ἐκεῖνον πού δὲν θέλει νὰ παραδεχθῆ ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα ὀρθὰ ἔχουν καθορισθεῖ. Και ὅμως, ἂν κανεὶς δὲν γνωρίζει κατὰ κάποιον τρόπο τὴν ὀρθότητα τῶν πρῶτων ὀνομάτων, εἶναι ἀδύνατο, νομίζω, νὰ γνωρίζει και τὴν ὀρθότητα τῶν παραγῶν, ποὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξηγοῦνται ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ πρῶτα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζει τίποτε κανεὶς» —. «Κρατύλος» 425 d και 426 α,β. Αὐτὰ λέγει ὁ Πλάτων, και συνεχίζει — Τέλος παρεκβάσεως):

«τὸ “κίειν” εἶναι ξενικὸ - σημαίνει δὲ αὐτὸ πορεύομαι. Ἄν λοιπὸν κανεὶς ἤθελε εὔρει τὸ παλαιὸ της ὄνομα στὴ δικὴ μας γλῶσσα, “ἴεσις” ὀρθὰ θὰ ὀνομαζόταν. Τώρα ὅμως και ἀπὸ τὸ ξενικὸ “κίω” και με τὴν μεταβολὴ τοῦ F σὲ H και μὴ τὴν πρόσληψη τοῦ N “κίνησις” ἔχει ὀνομασθῆ (ἔπρεπε δὲ κανονικὰ “κιείνησις” ἢ “εἶσις” νὰ λέγεται)»].

Θὰ ἐπαναλάβω: «Ἐὰν λοιπὸν κανεὶς ἤθελε εὔρει τὸ παλαιὸ ὄνομα τῆς λέξεως “κίνησις”... κ.λπ. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ προσπάθεια προσεγγίσεως στὴν λέξη «κίνησις» ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος εἶναι, θὰ ἔλεγα, παρακινδυνευμένη ἢ ἄστοχη, ὅπως και αὐτὴ σύμφωνα με τὴν ὁποία τὸ «ῥῶ» ἐκφράζει «πᾶσαν κίνησιν». Στὸν Ὅμηρο ὅμως ὑπάρχει και ἄλλη λέξη πού περικλείει και αὐτὴ τὴν ἐννοια «κίνησις», και μάλιστα πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, χωρὶς βεβαίως νὰ ἔχει κατὰ τὸν σχηματισμὸ της συμπεριλάβει τὸ γράμμα Ρ ἢ τὸ γράμμα Κ· εἶναι ἡ λέξη «βαίνω», με τὴν ὁποία και θὰ ξεκινήσω τὶς ἀναλύσεις λέξεων ἐκ τοῦ λήμματος «B». Με αὐτὴ τὴν ἐρμηνευτικὴ θέση και ἔχοντας ἤδη τὴν γεύση τῶν συμφῶνων «P» και «Λ» ὡς ἐπίσης και ὄσων ἄλλων γραμμάτων ἐνδεικτικῶς μόνο ἀνέφερα τὰ ὑποκρυπτόμενα σ’ αὐτὰ νήματα, προχωρῶ στὴν ἐξέταση τῶν λέξεων πού περιέχουν τὸ «B» ἢ ὡς ἀρκτικὸ ἢ ἐντὸς αὐτῶν.

B, β, «BHTA»

Ἀρχίζω ἀμέσως τὴν ἀνάλυση λέξεων, πού, ὅπως ἀνέφερα, προέρχονται ἐκ

τῶν λέξεων ποὺ χρησιμοποιήθηκαν ὑπὸ τοῦ Ὅμηρου καὶ Ἡσιόδου καὶ εἶναι πρωτογενεῖς, ὄχι παράγωγες.

Βαίω: κατὰ τὸ Λεξικὸ πάντοτε τῶν H. Liddell καὶ R. Scott ἔχει τὶς σημασίες: Εἶμαι ἔν τινι τόπῳ, ἀπέρχομαι, ἔρχομαι, προχωρῶ, ἀνεβαίνω. Ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζας «BA-» οἱ λέξεις: *βαδίζω* = πορεύομαι, εἰσβαίνω, προβαίνω ἐναντίον τινός, καταλαμβάνω· *βάσις* = βῆμα, βάδισις, ρυθμικὴ ἢ μετρικὴ κίνησις, τὸ δι' οὗ τις πατεῖ, τὸ ἐφ' οὗ τις βαίνει ἢ ἴσταται, τὸ βάθρον, ὑπόβαθρον, θεμέλιον, κρηπίς, θέσις, στάσις, σταθερότης, στασιμότης· *βάσκω* = χαίνω, χάσκω, ἔλα-πήγαινε· *βέβαιος* = στέρεος, σταθερός· *βηλός* = κατώφλι· *βέβηλος* = ὄν ἐπιτρέπεται νὰ πατήσῃ τις· *βωμός* = πᾶν ὑψωμένον ἔδαφος, βάθρον· *βιβάζω* = ἐγείρω, ἀναβιβάζω τὸ ἄρρεν ἐπὶ τὸ θῆλυ.

Παρ' Ὅμηρῳ τὸ συναντοῦμε ὡς τρίτο ἐνικό: «βῆ» ('Ιλ., Β 665): «Πολὺν δ' ὄγε λαὸν ἀγείρας βῆ φεύγων ἐπὶ πόντον», μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ κινεῖσθαι φεύγοντας πρὸς τὸν πόντο. Ἐπίσης στὸν ὑπερσυντέλικο «ἐβεβήκειν» ('Ιλ., Λ 296): «Αὐτὸς δ' ἐν πρώτοισι μέγα φρονέων ἐβεβήκει», μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ ῥίπτομαι στὴ μάχη. Ὁ Ὅμηρος μάλιστα προσθέτει: «ἴσος ἀέλλη», δηλαδὴ ὁμοῖος μὲ τὴ θύελλα ποὺ προκαλεῖ ὁ ἄνεμος. Τὸ συναντοῦμε ἐν συνθέσει μὲ τὸ «ὑπέρ» στὸν στίχο 'Ιλ. Ι 501, ὡς «ὑπερβῆη» μὲ τὴ σημασίᾳ τῆς ὑπερβασίας τῶν ὄρκων κ.λπ.

Ἡ λέξη *βαίω*, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, ἀποτελεῖ λέξη-κλειδί γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ φθόγγου «B». Ὁ ἄνθρωπος ἕλλωσ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πρέπει νὰ ἀντελήφθῃ λόγῳ τῆς μορφολογίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν ἀνέμων, ποὺ ἡ ὀρμὴ τους ξερρίζωνε ἢ ἔσπαγε τὰ πεῦκα, γι' αὐτὸ καὶ «πιτυοκάμπτην» ἀργότερα ὠνόμασαν τὸν ἄνεμο, ὅτι αἰτία τῆς κινήσεως εἶναι ἡ *βούλησις* (B) καὶ ἡ *βία* (B). Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος ἐγκατέλειπε (-A) τὴ θέση στὴν ὁποία ἴστατο ἢ κατοικοῦσε ἢ ἀκόμη τὴν περιοχὴ τὴν ὁποία ἐνέμετο (N= *ναίω*, κατοικῶ· *νομή* = περιοχὴ στὴν ὁποία βόσκω τὸ ποίμνιό μου ἢ ὁ ἀγρὸς τὸν ὁποῖον καλλιεργῶ), καὶ ἀπομακρύνετο αὐτῆς ἢ διὰ τῆς θελήσεώς του ἢ βιαίως. Ἀπὸ τὶς σημασίες τοῦ «βαίω» καὶ τῶν παραγῶγων διαπιστώνουμε τὴν ὀρθὴ ἐρμηνεῖα τῶν συμβόλων:

B: (κινεῖσθαι διὰ τῆς βουλήσεώς μου ἢ κατόπιν βίας καὶ βεβαίως) δύναμαι νὰ γίνω ὄργανο βίας.

A (ἀφαιρετικό): ἐδῶ ἔχει τὴ σημασίᾳ τῆς μεταβολῆς τῆς θέσεως τὴν ὁποία κατέχει τὸ ὄν.

Γ' = ἰδίως (αὐτὴ δὲ ἢ ὑπόδειξη τονίζεται) ἀπὸ τῆς θέσης τῆς κατοικίας του.

N= (ναίω, κατοικῶ, νομῆ κ.λπ.).

Βάδην (*βαίνω*) = βῆμα πρὸς βῆμα. Παρ' Ὅμηρῳ μὲ τὴ σημασίᾳ τῆς πώσεως τοῦ ῥυθμοῦ τῆς ἰκανότητος τοῦ ἀνθρώπου νὰ πολεμᾷ λόγῳ τῆς κοπώσεως, δηλαδὴ τοῦ ὀρίου ἀντοχῆς του. Λέγει ὁ ('Ιλ. Ν 512, 516): «Οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα ποδῶν ἦν ὀρμηθέντι οὔτε γὰρ ἐπαΐζει μεθ' ἐόν βέλος οὔτ' ἀλέασθαι. Τοῦ δὲ βάδην ἀπίοντος ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ Δηϊφοβος» κ.λπ. [= Γιατὶ δὲν ἔστεκαν πιά σταθερὰ τὰ πόδια του, ὥστε νὰ κἀνῃ ἐπίθεση, νὰ τρέξῃ πίσω ἀπ' τὸ βλῆμα του οὔτε βεβαίως νὰ ἀποφύγει κάποιον ἄλλο... Γι' αὐτὸ, ὅπως ἄρχισε νὰ κἀνει βήματα πρὸς τὰ πίσω, τοῦ ῥιζε μὲ τὸ λαμπερὸ κοντάρι ὁ Δηϊφοβος...] Ἡ ὀρμὴ τῆς μάχης ποὺ περιέκλειε καὶ *βίαν* καὶ *βοήν* (καὶ βεβαίως κίνησις) (B) ἀνακόπτεται ἀπὸ κόπωση, καὶ τότε ὁ πολεμιστὴς στεροῦμενος συνεχῶς (-A) τῶν δυνάμεών του (Δ) ἀ-

σφαλῶς ἀρχίζει νά κινεῖται βῆμα πρὸς βῆμα, δηλαδή ἀργά πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.

Βάζω (ἐκ τῆς ρίζης ΒΑΓ-, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν βέ-βαγ-μαι, βάζις= ὄνομα, λόγος ἰδίως προφορικός, ἐντεῦθεν καὶ τὸ βα-βά-ζω): Βα-βά-ζω: ἀναδιπλασιασμός ἀντὶ βάζω. Κατὰ Ἑσύχιον βάβαξ= ὁ φλύαρος· βάβακοι ἐπίσης οἱ βάτραχοι. Ἡ λέξις, εἶναι, φανερόν ὅτι ἀνήκει στὴν περίοδο τῆς ὀνοματοποιίας. Ὁ Ὅμηρος σχηματίζει δι' αὐτῆς φράσεις ὅπως «ὅς τις ἐπίσταιτο ἧσι φρεσὶν ἄρτια βάζειν» (ἐδῶ μὲ τὴ σημασία τοῦ «λέγει τὰ σωστά»)· ἢ, στὴν Ὅδ. Δ 837: «κακὸν δ' ἀνεμῶλια βάζειν» (μὲ τὴ σημασία «εἶναι ἄσχημο πρᾶγμα νὰ ὀμιλεῖ κανεὶς γιὰ πράγματα ἀνώφελα»). Στὸν Ἡσίοδο (*Ἔργ. καὶ Ἡμέραι*, στίχ. 186): «μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποὺς βάζοντες ἔπεισι» μὲ τὴ σημασία «λοιιδωροῦν (τοὺς γονεῖς τους) φαφλατίζοντας λόγια ἀδιάντροπα».

Στὴ λέξις ἐπομένως αὐτὴ διακρίνουμε ὅτι ἡ σημασία τῆς «ὀμιλῶ», «λέγω» προῆλθε ἀπὸ τὸ ἠχητικὸ ἐρέθισμα, τὸ κόασμα τῶν βατράχων, ποὺ παρομοιάσθηκε μὲ τὴν ὀμιλίαν τῶν βαρβάρων. Βάρβαροι δὲ ἐλέγοντο οἱ κατὰ τὴν φωνὴν (γλῶσσα) διαφέροντες τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Ὅμηρος ἀποκαλεῖ τοὺς Κἄρες «βαρβαροφώνους» (*Ἴλ.* Β 867). Ἡ δὲ λέξις ἔγινε ἀργότερα συνώνυμη τοῦ ἀμαθῆς, ἀγροῖκος. Οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσαν καὶ ἑαυτοὺς βαρβάρους μέχρι τῶν χρόνων καθ' οὓς ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία μεταφυτεύθηκε στὴ Ῥώμη. Βαρβαροστομία δὲ ἐλέγετο ὁ τρόπος τοῦ ὀμιλεῖν καὶ προφέρειν.

Βαθύς, εἶα (ἰων. βαθέα) =βαθύς ἡ ὑψηλὸς κατὰ τὴν θέσιν τοῦ θεωροῦντος. Ὁ Ὅμηρος λέγει (*Ἴλ.* Ε 142): «αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθῆς ἐξάλλεται αὐλῆς» [= καὶ μετὰ ἀμέσως (ὅπως ὁ λέων) μαινόμενος μ' ἓνα ἄλμα πήδηξε ἔξω ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ τεῖχος τῆς αὐλῆς (στὸ ἰσχυρῶς δηλαδὴ προστατευόμενον μέρος, ὅπου ἐκλείνοντο ὑπὸ τοῦ ποιμένου οἱ «εἰρόποκοι οἶες», τὰ πυκνόμαλλα πρόβατα)]. Βάσσων, ονος εἶναι ὁ ὄψρ. τύπος τῆς λέξεως βαθύς στὸν συγκριτικὸν βαθμό. Ἐκ τῆς ρίζης ΒΑΘ- παράγονται καὶ οἱ λέξεις βάθος, βένθος, βυθός, βυσσός. Καὶ ἄλλες ὅμως σημασίες εἶχε ἡ λέξις «βαθύς». Ὁ Ὅμηρος (*Ἴλ.* Φ 7) δι' αὐτῆς ἐκφράζει καὶ τὴ σύσταση: π.χ. πυκνὸς ἐπὶ ὀμίχλης: «ἠέρα δ' Ἥρη πίτνα πρόσθε βαθεῖαν ἐρुकέμεν». [= Τὸν ἄερα δὲ ἡ Ἥρα ξάπλωσε μπροστά τους ὡς πυκνὴ ὀμίχλη]. Σὲ ἄλλο στίχο (*Ἴλ.* Ε 587) προσδιορίζει τὴν ἔκτασιν πρὸς τὰ κάτω: «τύχε γὰρ ῥ' ἀμάθοιο βαθεῖης» [=διότι εἶχε χωθεῖ (ἡ κεφαλὴ του καὶ οἱ ὦμοι του) μέσα στὴ βαθεῖα ἄμμο]. Ἐπίσης διὰ τῆς λέξεως «βαθύς» καὶ ὁ ἰσχυρὸς, σφοδρὸς, π.χ. «βαθειῆ λαίλαπι» [*Ἴλ.* Λ 306: μὲ σφοδρὴ ἀνεμοθύελλα]. Σ' ἄλλο στίχο, μὲ τὴ σημασίαν τοῦ συνετός: «φρὴν βαθεῖα» [*Ἴλ.* Τ. 125].

Καὶ στὴ λέξις αὐτὴ ἡ ρίζα ΒΑΘ—ἐκφράζει κίνηση πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση (Β), τὴν ὁποία ὅμως ὁ ἄνθρωπος λόγῳ τῆς μορφῆς καὶ συστάσεως τοῦ φυσικοῦ του περιβάλλοντος ἀδυνατεῖ (Α/στερητικὸ) νὰ παρακολουθήσει ὀπτικά (Θ) (ῥῆμα θεῶμαι). Ἀδυναμία, ὀφειλόμενη ἢ στὴν ἀπόστασιν (Υ) ἢ τὴν μεσολαβοῦσα πυκνὴ σύστασιν τοῦ χώρου ποὺ ἴσταται καὶ ἐρευνᾷ.

Βάλλω (ρίζα ΒΑΛ-): ἐκ τῆς ρίζας ΒΑΛ-παράγονται ὡσαύτως οἱ λέξεις: βέλος= πᾶν τὸ βαλλόμενον βλήμα, ἰδίως βέλος, ἀκόντιο, κεραυνός· βελόνη= πᾶσα δξεία αἰχμή· βολή= τὸ ρίψιμο ἢ τὸ χτύπημα βλήματος πολεμικοῦ· βόλος= τὸ ρίψιμο τοῦ «πεζόβολου», τοῦ δικτύου τοῦ ἐξακοντιζομένου διὰ τῶν χειρῶν· βολίς= βλή-

Β 260-250 π.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή

240-210 π.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή Β Β

Β 180-110 π.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή

α' αϊ. μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή Β Β Β

Β Β 8' αϊ. μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή

γ' αϊ. μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή Β

Β Β 302-355 μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή

487 μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή Β

Β Β ζ' αϊ. μ.Χ.
έπισεισυρμένη γραφή

έκ βομβυκίνου κώδικος
(1γ'-1δ' αϊ.) Β Β

Β έκ κώδικος γραφέντος
ὕπὸ Μιχαήλου Κοντελέοντος
(1650 μ.Χ.)

σύγχρονα
καλλιγραφικά Β Β

μα, ἀκόντιο. Εἶναι μεγάλη παρ' Ὅμηρῳ ἡ χρήση τοῦ ῥήματος *βάλλω*. Ἐδῶ θὰ περιοριστῶ σὲ ἐλάχιστα παραδείγματα ἐξ ἑκάστης σημασίας:

1. Μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ ῥίπτω καὶ κτυπῶ δι' αὐτοῦ: «ὄς δέ κεν ὑμέων βλημένος ἢ ἐ τυπείς θάνατον καὶ πότμον ἐπισπῆ τεθνάτω» [Ἰλ. Ο 495: κι ὅποιος ἐξ ὑμῶν δεχθῆ βλῆμα ἐχθρικό ἢ χτύπημα ἀπὸ κοντά, στὸν θάνατο θὰ φθάσει καὶ στὸ τέλος τοῦ πεπρωμένου του, ἄς πεθάνει· -δὲν εἶναι ἀνάρμοστο σ' αὐτὸν νὰ πεθάνει ὑπερασπίζοντας τὴν πατρίδα του].
2. Ἐπὶ πραγμάτων: «Αἰεὶ δ' ἠνίοχον κονίης ραθάμιγγες ἔβαλλον» [Ἰλ. Ψ 502: Καὶ διαρκῶς τὸν ἀμαξηλάτη τῆς σκόνης οἱ κόκκοι τὸν κτυποῦσαν]: ἢ «Ἴππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὐατα βάλλει» [Ἰλ. Κ 535: τῶν γοργοπόδαρων ἀλόγων ὁ χτύπος καὶ τὰ δυὸ τ' αὐτιά μου προσβάλλει].
3. Γενικῶς ἐπὶ παντός βαλλομένου πράγματος: «εἰς ἄλλα λύματ' ἔβαλλον» [Ἰλ. Α 314: στὴ θάλασσα ἔχυναν ἢ πετοῦσαν τὶς βρωμιές τους]: ἢ «Καὶ τὰ μὲν ἐν πυρὶ βάλλε παλύνας ἀλφίτου ἀκτῆ...» [Ὀδ. Ξ 429: καὶ αὐτὰ τὰ ἔρριχνε πάνω στὴ φωτιά πασπαλίζοντάς τα μὲ κριθάλευρο] κ.ἄ.
4. Μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ ἀφίνω τι νὰ πέση, π.χ. «ἐτέρωσε κάρη βάλεν» [Ἰλ. Θ. 306: ἐγειρε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τὸ κεφάλι]: ἢ «βαλέειν τ' ἀπὸ δάκρυ παρειῶν» [Ὀδ. Δ 198: καὶ νὰ τρέξουν ἀπὸ τὰ μάγουλα τὰ δάκρυα].
5. Μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ κατευθύνω, π.χ. «ταρβήσας δ' ἐτέρωσε βάλλ' ὄμματα, μὴ θεὸς εἴη» [Ὀδ. Π 179: πλήρης τρόμου κατεύθυνε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τὸ βλέμμα του, μήπως ἦταν κάποιος θεός].
6. Ἐπὶ ζώων μὲ τὴ σημασίᾳ ὠθῶ πρὸς τὸ ἐμπρός, π.χ. «τοὺς σοὺς (ἵππους) πρόσθε βαλών» [Ἰλ. Ψ 572: τοὺς δικούς σου ἵππους μπρὸς (στοὺς δικούς μου) ὠθησες].
7. Ἐπὶ χαλαρώτερης ἐννοίας, ὅπως θέτω, τοποθετῶ μὲ κάποια βεβαίως σπουδῆ, π.χ. «τῶ μὲν ἄρα δειλῶ βαλέτην ἐν χερσὶν ἑταίρων» [Ἰλ. Ε 574: ἀπέθεσαν τοὺς δύο ἄτυχους (πολεμιστές) στὰ χέρια τῶν συντρόφων τους]: ἢ «ἀλλ' ἐκέλευσα θοῶς καλλίτριχα μῆλα πολλ' ἐν νηϊ βαλόντας ἐπιπλεῖν ἄλμυρὸν ὕδωρ» [Ὀδύς. Ι 470: Καὶ τοὺς προέτρεψα γρήγορα νὰ ἀνεβάσουν καὶ νὰ τοποθετήσουν τὰ πολλὰ ὀμορφόμαλλα πρόβατα στὸ καράβι καὶ νὰ κινηθοῦν πλέοντας στὸ ἄλμυρὸ νερὸ τῆς θάλασσας]. Ἐπίσης μὲ τὴ σημασίᾳ «βάλλω ὀλόγυρα», π.χ. «Ἦβη δ' ἀμφ' ὀχέεσσι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα...» [Ἰλ. Ε 722: Καὶ ἡ Ἦβη εὐθύς πέρασε στοῦ σιδερένιου ἄξονα τὶς δύο ἄκρες τοὺς στρογγυλοὺς τροχοὺς].
8. Μὲ τὶς σημασίες ἐπίσης τοῦ πίπτω, ῥίπτομαι, π.χ. «ποταμὸς Μινυήιος εἰς ἄλα βάλλων» [Ἰλ. Α 722: ὁ ποταμὸς Μινυήιος ποὺ χύνεται στὴ θάλασσα]: ἢ τοῦ θέτω κάτι εἷς τι τῶν ἐμῶν, π.χ. «ὡς ἐνὶ θυμῷ βάλλει» [Ἰλ. Υ 196: γιὰ νὰ τὰ βάλεις στὴν καρδιά σου] κ.ἄ.

Ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν σημασιῶν, ποὺ ἀναφέρονται στὸ ῥῆμα *βάλλω* (ρίζα *ΒΑΛ-*) καὶ ἀνήκουν στὰ Ὅμηρικά ἔπη, διαπιστώνουμε ὅτι πράγματι τὸ ἀρκτικό γράμμα καὶ σύμφωνο «Β» ἐτέθη, γιὰ νὰ ἐκφράσει ἄλλοτε τὴν «βούλησιν» καὶ ἄλλοτε τὴν «βίαν» ὡς αἰτίες τῶν κινήσεων αὐτῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἢ συμμετοχῇ τοῦ συμφώνου «Λ» ἔχει ἐδῶ τὴ γενικώτερη σημασία τοῦ ἔλλογου ὄντος. Διότι οὐδὲν ἄλλο ζῶο ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ῥίπτει, νὰ ἐξακοντίζει τι ἢ ἐναντίον τινός (*βέλος*) ἢ πρὸς πραγματοποιήσιν κάποιου ἔργου (*βόλος*= πεζόβολο). Εἰδικῶς ὅμως γιὰ τὸ ῥῆμα «βάλλω» ἡ ρίζα *ΒΑΛ-* μᾶς δίδει τὴ βασικὴ εἰκόνα ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ ἐξακοντι-

ζει κάτι, τὸ ὁποῖο ἔχει καὶ ἦχο (βοήν) καὶ βιαία εἶναι ἢ κίνησή του (τοῦ ἑξακο-
ντιζομένου) ἐκ τῆς θέσεώς του, τῆς ἀρχικῆς, ὡς βλήμα ἢ στρεφόμενο ἐναντίον
τινὸς πρὸς ὃν κατευθύνεται καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ βληθεῖ διὰ τοῦ βλήματος, νὰ
τοῦ ἀλλάξει θέση ἢ κατάσταση. Ἐπίσης τὸ φωνῆεν «Α» ἐδῶ εἶναι ἐπιτατικό, ἐ-
πιτεῖνον τῇ δύναμει τῶν δύο ἐν συνθέσει συμφῶνων. Τέλος ἡ χρησιμοποίηση τοῦ
«ΒΑΛ-» καὶ σὲ φυσικὰ φαινόμενα, ὅπως π.χ. ὁ ποταμὸς «εἰς ἅλα βάλλει» ἢ οἱ
κόκκοι τῆς σκόνης «ἐβαλλον» τὸν ἀμαξηλάτη, ἐπιβεβαιώνει τὴν χρησιμοποίηση
τῆς λέξεως καὶ γιὰ τὴν ἔκφραση παρομοίων φαινομένων, ἠχητικῶν καὶ ὀπτικῶν,
στὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶναι μὲν ὑπεύθυνο τώρα τὸ λογικὸ ὄν ἄνθρωπος ἀλλὰ ἡ
λογικὴ τῶν φυσικῶν νόμων.

Βάπτω [ἐκ τῆς ρίζας ΒΑΦ- ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἀορίστου βαφῆναι (βαφή) πιθ.
συγγενοῦς τῆς ρίζας ΒΑΘ-βαθύς]: σημαίνει βυθίζω στὸ ὕδωρ, «βουτῶ». Στὸν Ὀ-
μηρο τῇ λέξει τὴν ἀνευρίσκομε στὴν Ὀδύσεια (I 392): «ὼς δ' ὄτ' ἀνὴρ χαλ-
κεὺς πέλεκυν μέγα ἠὲ σκέπαρνον ἐν ὕδατι ψυχρῷ βάπτει» [= Ὅπως ὅταν ὁ σιδε-
ρᾶς βυθίζει σὲ κρῦο νερὸ μεγάλο τσεκούρι εἴτε σκεπάρνι, γιὰ νὰ σκληρύνει].
Ἡ σημασία τοῦ βυθίζω ἐντὸς ὕδατος, τὴν ὁποία ἐκφράζει ἡ λέξις «βάπτω», μᾶς
ἐπιτρέπει τὴ βοηθητικὴ χρῆσις τοῦ «Θ» ἀντὶ τοῦ «Φ» καὶ τὴ δυνατότητα νὰ ἀνα-
τρέξουμε στὴν ἐρμηνεία τῆς λέξεως «βαθύς». Ἡ χρῆσις βεβαίως τοῦ ὕδατος ὡς
μέσου «βαφῆς» τοῦ σιδήρου, δηλαδὴ τῆς σκληρύνσεως αὐτοῦ, μᾶς ὁδηγεῖ στὸ
σηματισμὸ ἀρχικῶς τῆς εἰκόνας τοῦ «βαύνου» ἢ τοῦ κλιβάνου ἢ καμίνου, ἐπὶ
τοῦ ὁποίου ἐτοποθετεῖτο ἡ ἐσχάρη ἢ ἡ κλίνη τῶν μετάλλων (κλί-βανος) καὶ ἐπ'
αὐτῆς ὁ πρὸς βαφῆν σίδηρος. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὴ ἡ «βαφή», ἔπρεπε πρῶτα νὰ
πυρακτωθεῖ ὁ σίδηρος δι' ἰσχυρᾶς πνοῆς ἀέρος, ποῦ ἐξασφαλιζέτο διὰ τῶν φυ-
σερῶν (φύσα= φουσερό): μετὰ ἐγένετο ἡ διὰ κτυπημάτων (τύπτω= κτυπῶ) κατεργα-
σία αὐτοῦ, ὥστε νὰ πάρει τὴν ἐπιθυμητὴ μορφή, καὶ μετὰ βυθιζόταν στὸ ὕδωρ,
γιὰ ν' ἀποκτήσει σκληρότητα. Ἡ ἐργασία ἐπομένως αὐτὴ τῆς βαφῆς τῶν με-
τάλλων ὑπὸ τοῦ τεχνίτου χειρῶνακτος, τοῦ σιδηρουργοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποκαλεῖτο
καὶ «βάνουσος», ξεκινοῦσε ἀπὸ τὴ βίαιη μεταβολὴ τῆς ἀκατέργαστης ὕλης (Β)
διὰ τῆς συμβολῆς (Α) τῆς πυρᾶς, ἀλλὰ ἐνίσχυμένης διὰ τεχνικῆς πνοῆς ἀέρος (Π
ἢ Φ), ἀκολουθοῦσε ἡ τεχνικὴ κατεργασία (Τ) καὶ τέλος ἡ βαφή ἐντὸς ὕδατος.
Γιὰ ὅσους μποροῦν νὰ φανταστοῦν τι συμβαίνει, ὅταν ὁ πυρακτωμένος σίδηρος
βυθιστεῖ στὸ νερό, τότε πράγματι ὁ ἀτμὸς ποῦ ὑψώνεται πάνω ἀπὸ τὸν κάδο δὲν
ἐπιτρέπει στὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ θέση τοῦ θεωροῦντος νὰ θεᾶται (Θ) τὰ συμβαί-
νοντα ἐντὸς τοῦ βάθους αὐτοῦ.

Βάρβαρος: Ὁ Ὀμηρος ἀποκαλεῖ τοὺς Κᾶρες «βαρβαροφώνους» ('Ιλ. Β 867). Τῇ
λέξει αὐτῇ, ποῦ εἶναι ὀνοματοποιημένη, ἔχω ἤδη ἔμμεσα ἀναπτύξει μαζὺ μὲ τὴ λέ-
ξις «βάζω» (βαβάζω). Στὴν λέξει αὐτῇ ἡ προσθήκη τοῦ «Ρ», δηλαδὴ τῆς ῥοῆς (ἐδῶ
τῶν «ῥημάτων» καὶ ῥῆμα= λόγος, λέξις, φράσις), μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι: ἡ βαρ-
βαρότης δηλαδὴ ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς αὐτήν, ἦταν ὑπόθεσις καθαρὰ λό-
γου. Οἱ ἀκολουθοῦσες δὲ σημασίες «κτηνώδης», «ἀμαθής», «ἀγροϊκός» δὲν ἀπο-
δίδονταν σὲ ἄλλα αἰτία καὶ μάλιστα φυσικὰ, ἀλλὰ στὴ γλῶσσα, ἢ ὁποία δη-
μιουργοῦσε τὸν πολιτισμὸ.

Βαρύνω (βαρύς= βαρύνω πρὸς τὰ κάτω, καταθλίβω διὰ τοῦ βάρους, καταπιέζω:
«Εἶματα γὰρ ῥ' ἐβάρυνε, τὰ οἱ πόρε διὰ Καλυψῶ» [Ὀδύσ. Ε 321: Διότι τὸν βάρ-

ραϊναν τὰ ροῦχα πού τοῦ εἶχε δώσει ἢ ἀπό εὐγενῶν καταγομένη Καλυψώ]· ἡ «λάθρη γυνία βαρύνεται» [᾿Ιλ. Τ 165: ἀλλὰ ἄξαφνα βαριά τοῦ γίνονται τὰ μέλη (ἐννοεῖ τοῦ μαχητοῦ, ὅταν ἡ δίψα καί ἡ πείνα κάνουν τὰ γόνατά του νά τρέμουν σάν βαδίζεις)]· ἡ «χειρά βαρυνθείς» [᾿Ιλ. Υ 480: κατὰ τὴν χειρά τεθείς ἐκτός μάχης, γενόμενος ἀνίκανος].

Ἄλλὰ καί ἡ λέξις «βαρύς» καί οἱ ποιητ. λέξεις *Bpī, βριαρός, βρίθω, βριθύς, βρίζειν* στηρίζονται στὸν ἴδιο σχηματισμό: *Barύς* = ὁ ἔχων μέγα βάρος, «χειρά βαρείαν» [᾿Ιλ. Α 219: ἐδῶ μὲ τὴ σημασία τοῦ ἰσχυροῦ, τοῦ στιβαροῦ χειριοῦ]. Σ' ἄλλο σημεῖο (᾿Ιλ. Θ 334) μὲ τὴ σημασία τοῦ ἀβάσταχτου πόνου καί θλίψεως: «βαρέα στενάχοντα». Ἐπί ἤχου, ἰσχυρός, βαθύς, βαρύς [᾿Οδύς. Ι 257: «δαισάτων φθόγγον τε βαρύν αὐτόν τε πέλωρον»= γιατί φοβηθήκαμε τὴν τρομερὴ του φωνή κι αὐτόν τὸν γίγαντα].

Καί στὶς δύο αὐτὲς λέξεις πού ἔχουν τὴν αὐτὴ προέλευση, καί γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὶς συνεξετάζω, ὑπάρχουν δύο κοινὰ σύμφωνα, τὸ «B» καί τὸ «P». Καί τὰ δύο τὰ ἔχουμε ἤδη ἀναλύσει. (Γιὰ τὸ «P» βλ. «Δαυλόν» τ. 72). Καί στὴ μὲν πρώτη λέξις διαπιστώνουμε ὅτι ἡ κίνηση, βουλητικὴ ἢ βίαιη (B), ὅταν στερηθεῖ τῆς ροῆς (-A, P), τότε μπορεῖ νά φθάσῃ στὸ ὕψιστο (Y) σημεῖο ἀκινήσιας, ὁπότε παραμένει (κατοικεῖ ἢ *ναίει*) στὸ ἴδιο σημεῖο (N). Εἰς δὲ τὴ δευτέρῃ ἢ κίνηση, βουλητικὴ ἢ βίαιη (B), προστιθέμενη στὴ ροῆ (+A, P) αὐξάνει γενικῶς τὴν ἰσχύ (Y) τῶν ἐπιλαμβανομένων (παλινδρόμων) κινήσεων, πού ἐκφράζει τὸ «Σ», προκειμένου ἐδῶ γιὰ ἀνθρώπινες πράξεις.

[Τὴ σημασία τοῦ συμφώνου «Σ» ὡς παλινδρομοῦσης κινήσεως θὰ ἐξετάσω ἀμέσως μετὰ τὸ «B» στὸ ἐπόμενο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ». Χάριν ὅμως μικρῆς ἐνημερώσεως σημειῶν ἐδῶ ὅτι ἡ λέξις π.χ. «σεισμός» ἔχει ἀπόλυτη σχέση μὲ τὸ «Σ»].

Βασιλεύς, ἕως (ἰων. βασιληός): «Bā» = συντετημημένος τύπος ἀντι βασιλεῦ. «Βαγός» καθ' ᾿Ησύχιον βασιλεὺς ἀντί «ἀγός» ἢ «βαγός». ᾿Αναξ. ἄνακτος (Fάναξ, ρ. ἀνάσσω, ἐπ. ἀόρ. ἀναξά: ᾿Ησιόδου Θεογον. στίχ. 837: «καὶ ἀθανάτοισιν ἀναξεν») = κύριος, δεσπότης, κυρίαρχος, ἄρχων, κυβερνῶν. Στὴν λέξι «ἀναξ» προστίθεται ὡς ἀρκτικό γράμμα τὸ σύμβολο F (δίγαμμα), λείψανο τῆς πανάρχαιας γραφῆς, ὅπως σημειώνεται στὴν Κνωσό καί Φαιστό (τὸ ὁποῖο βεβαίως καί δὲν παρέλαβαν οἱ Φοῖνικες, γιὰ νά μὴ λησμονοῦμε καί τοὺς Φοινικιστές!). Πρέπει ἐπομένως νά δεχθοῦμε, ὅτι, ἂν καί οἱ δύο λέξεις ἀπεδόθησαν κατὰ τὶς περιόδους τῶν μεταγραφῶν σὲ διάφορο τρόπο γραφῆς, ἐντούτοις ἢ προσωδία αὐτῶν λίγο διέφερε. Τὸ F (δίγαμμα) προφέρετο φωνητικῶς ὡς Βαῦ ἢ ὡς Βα(ου). Ἔχουμε ἐπομένως τὸ σύμφωνο «B» ἢ τὸ φθόγγο «B» ὡς ἀρκτικό γράμμα καί στὶς δύο λέξεις.

Ἡ πιθανότερη ἐκδοχὴ εἶναι ὅτι ὁ ἀρχηγός, ἡγέτης, ὁ «βαγός» (καθ' ᾿Ησύχιον), κατὰ τὴν πρώτην περίοδο τῶν ἐλλόπων θηρευτῶν ἢ τῶν κτηνοτρόφων Κυκλώπων διεκρίνετο γιὰ τὸ θάρρος του, γιὰ τὴν ὀρμὴν του (θός ὡς ὁ ἄνεμος), γιὰ τὴν βροντώδη φωνὴν του, γιὰ τὴν εὐφυΐα του καί ἀσφαλῶς γιὰ τὴν δίκαιη διανομὴ, τὴν ἀνάλογη τῆς ἰκανότητος προσφορᾶς τῶν μελῶν τῆς ὁμάδας, στὰ μέλη. πρᾶγμα πού ἐξασφάλιζε τὴν ἰσχύ τῆς στὸ περιβάλλον τῆς. Ἡ παρουσία τοῦ ἐπομένως στὴν ὁμάδα τῆς ἔδιδε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἔχει τὴν ἰκανότητα νά ἐπιζῆσῃ ἀντιπαρέρχουσα τοὺς κινδύνους πού τὴν περιέβαλλαν (ἐσωτερικῶς-ἐξωτερικῶς).

Ἄς δοῦμε τώρα τὶς λέξεις «βασιλεύς» καί «ἀναξ» στὶς σημασίες πού ἔλαβαν παρ' ᾿Ησιόδου καί ᾿Ομήρου. Στὴ Θεογονία καί τὶς δύο λέξεις τὶς συναντοῦμε στὸ

στίχο 883, όπου οι νικητές των έξουσιαστών Τιτάνων «μάκαρες θεοί» παρότρυναν τὸν εἰρύνουσαν Δία νὰ ἀναλάβει αὐτὸς τὴν ἀνώτατη ἀρχὴ μεταξὺ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν-βασιλέων, τοὺς ὁποίους, ὁ Ἡσίοδος στὸ *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, στίχ. 123, ἀποκαλεῖ «ἐσθλοὺς, ἐπιχθονίους, φύλακας θνητῶν ἀνθρώπων, πλουτοδότας»: «καὶ τοῦτο γέρας βασιλῆιον ἔσχον» καὶ νὰ μοιράσει αὐτὸς (ὁ Ζεὺς) τὶς τιμές («διεδάσατο τιμάς»), κατὰ τὴν κρίση του δὲ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ Τιτάνες. Ὁ τίτλος ἐπομένως τοῦ βασιλέως ὑπόκειται σὲ ἐλεγχό. Ὁ μόνος δὲ ποὺ παρέμενε ἀνεξέλεγκτος γιὰ τὶς πράξεις του ἦταν ὁ *ἄνα*, ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν βασιλέων, ὁ Ζεὺς. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ στὸ στίχο 883 συναντοῦμε καὶ τὶς δύο λέξεις: «ᾧτρυνον (λέγει ὁ στίχος) βασιλευμένον ἠδὲ ἀνάσσειν», δηλ. παρότρυναν νὰ γίνῃ ὁ Ζεὺς ἡ ἀνώτατη ἀρχὴ τῶν βασιλέων.

Στὸν Ὅμηρο παρατηροῦμε τὴν ἐξαφάνιση τῶν θεσμῶν, μετὰ τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνος σημειωθείσα καταστροφή τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ καὶ ἐπομένως καὶ τῶν διαδικασιῶν ποὺ ἀκολουθοῦντο γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τῶν ἀρίστων στὸ βασιλικὸ ἀξίωμα. Παρατηροῦμε ἐπίσης ὅτι οἱ τίτλοι τόσο τοῦ βασιλέως ὅσο καὶ τοῦ ἀνακτος ὑφίστανται κάποιον διασυσμῶ! Τὸ ῥῆμα «ἀνάσσω» χρησιμοποιεῖται τώρα μὲ τὴ σημασία τοῦ κυριαρχῶ χάρη σὶς ὑλικές δυνάμεις ποὺ διαθέτω, καὶ χαρακτηρίζει τὴν ἐξουσία, τὴν ἐπιβολὴ δηλαδὴ τῆς βίας. Λέγει π.χ. ὁ Ἀγαμέμνων περὶ τοῦ Ἀχιλλέως (Ἰλ. Α 286-289): «Ἄλλ' ὃ δ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων, πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν/πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν' οὐ πείσσεισθαι οἶω». [= Ἄλλ' αὐτὸς ἐδῶ ὁ ἄνδρας θέλει ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ εἶναι πιὸ ψηλά, θέλει ὅλους νᾶχει στὴν ἐξουσία του, ὅλους νὰ κυβερνᾶ, σ' ὅλους νὰ δίνει προσταγές, γιὰ πράγματα ποὺ κανένας, νομίζω, δὲν θὰ πεισθεῖ].

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἱστορικὴ ἀναφορά μου στὶς λέξεις «βασιλεύς» καὶ «ἄναξ» σκοπὸν ἔχει νὰ θεμελιώσῃ τὸ αἷτιο τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν τῶν λέξεων μὲ τὰ γράμματα ποὺ ὁ ὄνοματοθέτης χρησιμοποίησε γι' αὐτὲς (Μουσειᾶ: Βλ. «Δαυλόν», τ. 72). Στὴν ἱστορικὴ λοιπὸν πορεία τοῦ ἡγέτου, τοῦ ἐξέχοντος, ἡ ὁποία ξεκίνησε κάποτε ἀπ' τὴν πρώτη ἀνθρώπινη ὁμάδα, τὴν οἰκογένεια τῶν ἐλλόπων θηρευτῶν καὶ τὴν «κώμη» τῶν ὁμογάλακτων, ὅπως λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, τῶν κτηνοτρόφων Κυκλώπων, ὁ ἰσχυρὸς καὶ βίαιος ὡς ὁ ἄνεμος, ὁ «θοός», ὁ τρέπων σὲ ἄτακτη φυγὴ διὰ τοῦ θάρρους του, τῆς ὀρμῆς του καὶ τῆς βροντώδους φωνῆς του τόσο τὰ σαρκοβόρα ζῶα ὅσο καὶ τοὺς «ξένους» ποὺ ἀπειλοῦσαν τὴν ὑπαρξὴ τῆς οἰκογένειας ἀλλὰ καὶ τῆς περιουσίας του, ὀνομάσθηκε «βᾶ» (ὁ ἰσχυρὸς ἄνεμος). Αὐτὸς ὁ «βᾶ» μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου συμπλήρωσε τὴ μορφή (ῥυθμὸ) τῆς παρουσίας του, ὡς ἐξέχοντος, διὰ τῆς σφραγισμένης, ἡ ὁποία παλινδρομοῦσα (Σ) διαρκῶς στὴν ἐξέταση τῶν συμβάντων, παλαιῶν καὶ νέων, («τὰ τ' ἐόντα πρὸ τ' ἐόντα») διὰ τῆς ἰδίας (I) αὐτοῦ λογικῆς (Λ) καὶ τοῦ νόμου (N) μεταμορφώθηκε σὲ «βασιλέα» καὶ «ἄνακτα».

Ἀνέφερα ποῖα ὑπῆρξε κατὰ τὴ γνώμη μου ἡ διαφορὰ τῶν δύο ὀνομάτων. Ὁ βασιλεύς ἔχει ὡς ὄργανο διοικήσεως τὴν «Λογικὴν» ὁ ἄναξ, ὡς ἀνεξέλεγκτος, στηρίζεται στὸν «νόμον» καὶ ἔχει ὡς ὄργανο διοικήσεως τὴν «Νέμεσιν». Ἡ Νέμεσις παρουσιάζεται ὡς θεὰ ποὺ ταπεινῶνε τὸν ὑπερόπτη, καταρρίπτουσα ἐκ τῆς ἀρχῆς τὸν ἐν μεγάλας ἡδοναῖς τρυφῶντα καὶ τέλος ἐπιβλέπουσα τὴν ἐναρμόνιση τοῦ ἀνθρώπινου γίνεσθαι πρὸς τὸ κοινωνικὸ καὶ οἰκουμενικὸ γίνεσθαι. Γιὰ τοὺς λόγους δὲ αὐτοὺς καὶ τιμωρὸς τῶν μεγάλων κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἐγκλημάτων ὑπῆρξε.

Βῆσσα, δωρ. *βᾶσσα* (πιθανῶς ὡς τὸ *βυσσός* =βυθός, ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζας *ΒΑΘ*- ἐν λ. *βαθύς*): στὸν Ὅμηρο κατὰ τὸ πλεῖστον μὲ αὐτὴ τὴ σημασία, π.χ. (Ἰλ. Γ 34): «οὐρεος ἐν βήσσης» [=σὲ σύνδενδρα φαραγγία]: ἢ (Ἰλ. Σ 588): «ἐν καλῇ βήσση» [=σὲ ὁμορφῆ κοιλιάδα]: ἢ (Ὀδ. Τ 435): «οἱ δ' ἐς βῆσσαν ἵκανον ἐπακτῆρες» [=καὶ ἐκεῖνοι μῆκαν σ' ἕνα φαραγγί ἀκολουθῶντας τὰ κυνηγετικά τους σκυλιά]. Ἐπίσης στὸν Ἡσίοδο (*Ἔργ. καὶ Ἥμ.*, στίχ. 389): «οἷ τ' ἄγκεα βησσηέντα πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον ναίωσιν» [=καὶ αὐτοὶ ποῦ κατοικοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸν κυματώδη πόντο σὲ κοιλιάδες δρυμώδεις] μὲ τὴ ξεκαθαρισμένη σημασία διὰ τῆς προσθήκης τῆς λέξεως «ἄγκος», δηλαδὴ καμπύλο ἢ κοῖλο. Ἡ λέξι αὐτὴ ἔχει τὸ σύμφωνο «Β» καὶ τὸ σύμφωνο «Σ» διπλό. Ἡ ἔρμηνεία τοῦ συμφώνου «Β», ὡς τοῦ ἤχου τοῦ ἀνέμου τοῦ πνέοντος, μᾶς εἶναι ἤδη γνωστὴ. Ὁ ἄνεμος αὐτὸς κάνει τὰ δένδρα νὰ παλινδρομοῦν (Σ) καὶ νὰ ἐκπέμπουν ἦχο συριστικό (Σ), ποῦ δημιουργεῖ ποικίλες συγκινήσεις (τὸ Α ἐδῶ: ἐπιφώνημα).

Βία, ἰων. *βίη* =σωματικὴ ἰσχὺς, ῥώμη, δύναμη ἀλλὰ καὶ πράξι βίας, ἐφαρμογὴ βίας, βίαιος τρόπος.

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἀναλύσεως καὶ ἔρμηνείας τοῦ συμφώνου «Β» ἀνέπτυξα τὴν προέλευση τοῦ φθόγγου αὐτοῦ καὶ ἔλεγα ὅτι οἱ ἀνθρώπινες ἀνησυχίες προήρχοντο ἐκ τοῦ κινδύνου ποῦ προκαλοῦσε τὸ βίαιο ξέσπασμα τοῦ ἀνέμου. Καὶ συνέχισα λέγοντας ὅτι γενικῶς τὸ σύμφωνο «Β» ἢ ὡς ἀρκτικό ἢ ἐντὸς τῶν λέξεων ἐκφράζει κίνηση πρὸς πᾶσαν κατεῦθυνσιν περιέχουσα, ἰσχύ, ποῦ εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ στὴ βία.

Στὴ *Θεογονία*, στίχ. 385, ἡ *Βία* καὶ τὸ *Κράτος*, ὅπως καὶ ὁ *Ζῆλος* καὶ ἡ *Νίκη*, εἶναι τέκνα τῆς *Στυγός*, ἢ ὁποῖα ἔλαβε μέρος μαζί μὲ τὰ τέκνα τῆς στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν *Τιτάνων* καὶ βεβαίως στὴν πλευρὰ τοῦ *Διός*. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ (ἢ *Στύξ*) ἐτάχθη πρώτη ἐξ ὄλων στὸ πλευρὸ τοῦ *Διός*, ὁ *Ζεὺς* τὴν τίμησε, καὶ ὁ ὄρκος ποῦ δόθηκε ἀπὸ τοὺς συμμάχους τοῦ *Διός* ἐγίνε στὸ ὄνομά τῆς. «*Αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον*» (στίχ. 400). Ἐκ τῶν στίχων αὐτῶν τῆς *Θεογονίας* ἀποκαλύπτουμε ὅτι ἡ σωματικὴ ῥώμη (*Βία*), ἢ ἰσχύς, δύναμη (*Κράτος*), ἢ εὐγενὴς ἀμιλλα (*Ζῆλος*) καὶ ἡ ἐν ἀγῶνι ὑπερίσχυση (*Νίκη*) ὀφείλουν ν' ἀκολουθοῦν τὸν εὐρύνοον *Δία*, ποῦ ἐξέχει τῶν ἄλλων κατὰ τὸ πνεῦμα [*αἴδμεν, ὁ τοι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα ἀλητῆρ δ' ἀθανάτοισιν*] (στίχ. 656-57)] στὴ διοίκησι τῶν λαῶν.

Σήμερα βεβαίως εἶναι σ' ὄλους γνωστὸ ὅτι τὰ τέκνα τῆς *Στυγός* ὑπηρετοῦν τοὺς ἐπανεμφανισθέντες *Τιτᾶνες*, τοὺς ἐξουσιαστὲς τοῦ σήμερα, καὶ δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει κανένας «κανὼν» ὡς μέτρο-κριτήριό αὐτῆς τῆς ἐκτροπῆς, ὅπως ὑπῆρχε στὰ πανάρχαια χρόνια ὁ «*Διὸς λόγος*». Διὰ τῆς ἐκτροπῆς ὁμως αὐτῆς ἐφθασε σήμερα ἡ *Βία* νὰ εἶναι μορφὴ καταπίεσης, τὸ *Κράτος* μανδύας ἐξουσιαστικός, ὁ *Ζῆλος* φθόνος, ζυλοτυπία καὶ ἡ *Νίκη* ἐπιβράβευση τῶν «ἀθλίων» τοῦ περιβάλλοντος τῶν *Τιτάνων*.

Ἔτσι στὴ λέξι «*Βία*», γιὰ νὰ τὴν ἐρμηνεύσουμε ὀρθὰ διὰ τῶν συμβόλων-γραμμάτων ποῦ τὴν συνθέτουν, πρέπει νὰ δεχθοῦμε ὅτι τὸ ἀρκτικό σύμφωνο «Β», ἐνῶ στὴ φύση δύναται νὰ φθάνει στὴ μεταβολὴ τῆς φυσικῆς τάξεως*, στὸ ἔλλογο ὄν ἄνθρωπος ἢ φυσικὴ του ἰσχύς (ῥώμη-λόγος) ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ γί-

* Τὸ σύμφωνο «Β» εἶναι ἡ *βία* τῆς μὴ ἐλλόγου Φύσεως.

νεται ὄργανο ἀλόγου μεταβολῆς τῆς κοινωνικῆς τάξεως. " Ἀς δοῦμε τώρα τίς σημασίες πού ἔχει ἡ λέξη παρ' Ὀμήρω.

Στὴν *Ἰλιάδα* (B 658) ὁ Τληπόλεμος, «*δουρικλυτός*», δηλαδή φημισμένος στὶς μάχες γιὰ τὰ χτυπήματα πού κατέφερε μὲ τὸ δόρυ, ἦταν τέκνο τῆς Ἀστυόχειας ἀπὸ τὴν ἔνδοξη γενιὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλῆ: «*Ἡρακλέους ἠύς*» (ἠύς = καλὸς καὶ γενναῖος: στίχ. 653). Στὸ στίχο αὐτὸ ἡ λέξη «*βίη*» ἢ *βία* ὡς συνδεόμενη μὲ τὴ μεγάλη μορφή τοῦ ἥρωος περικλείει καὶ τὰ δύο στοιχεῖα (τοῦ «*ἠύς*»): καλὸς καὶ γενναῖος. Σ' ἄλλο στίχο τῆς *Ἰλιάδας* (Γ 45: «*ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσὶν οὐδέ τις ἀλκή*») ἡ λέξη «*βίη*» ἐκφράζει τὴ βούληση, πού εἶναι στοιχεῖο τῆς φρενός. «*Φρήν*» δὲ σημαίνει καὶ τὴν καρδιά στὴν κοιλότητα τῆ θωρακικῆ ὡς ἔδραν τῶν παθῶν καὶ συναισθημάτων καὶ τὸ Νοῦ ὡς ἔδραν τῆς διανοίας. Καὶ ἐδῶ ἐπίσης ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι ἡ «*βία*» ἐκφράζεται ὡς βούληση δι' ἔργων (B), τῶν ὁποίων τὸ ἰδιαίτερο (I) χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι ἐπισύρουν τὸν ἀνθρώπινο θαυμασμό (A). Ἡ λέξη «*βίη*», ἡ ὁποία συνδέεται μὲ τὰ ὀνόματα πολλῶν ἡρώων («*βίη Ἐτεοκλείη*» ἢ «*βίη Ἰφικλείη*» ἢ «*βίη Διομήδεος*» κ.ἄ.), τὰ ὁποῖα ἀνευρίσκουμε στὸν Ὀμηρο, μᾶς ἐπιβεβαιώνει ὅτι ὁ ἀνθρώπινος θαυμασμός εἶναι ἡ ἐπιβράβευση τῶν ἔργων τοῦ ἥρωος. Αὐτὴ ἡ ἐπιβράβευση τῶν πράξεων τοῦ ἥρωος ὑποδηλώνει, ἀντιστρόφως, τὴν τιθάσευση τῆς βουλήσεώς του σὲ πράξεις θαυμαστές. Αὐτὸ τελικῶς σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὡς ἔλλογο ὄν ὀφείλει νὰ περιορίζει τὴ θέλησή του ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ κοινωνικοῦ γίνεσθαι, ὅποτε καὶ δὲν σημειώνεται ἡ ἐκτροπή τῆς φυσικῆς του ἰσχύος (ῥώμης-λόγου) σὲ *βίαν*, πολὺ χειρότερη καὶ αὐτῆς τῆς ἀλόγου, πού ἡ φύση μερικὲς φορές προκαλεῖ.

Βιάζω (μεταγενέστερος τύπος τοῦ «*βιάω*», πού σημαίνει ἀναγκάζω, στενοχωρῶ)= Καταβάλλω διὰ δυνάμεως. Πιέζω βαρέως. Διὰ βίας κάνω κάποιο δοῦλο. Βιάζω γυναῖκα. Βιά ἀναγκάζω τινὰ νὰ πράξει τι. Ἐπιτυγχάνω διὰ τῆς βίας. Ἡ λέξη χρησιμοποιήθηκε παρ' Ὀμήρω [*Ὀδύσ.* M297, *Ἰλ.* Λ 589, *Ἰλ.* X 229] μὲ τίς σημασίες πού ἀνέφερα. Τὰ νεώτερα στοιχεῖα πού προστίθενται στὴ σύνθεση τῆς λέξεως εἶναι τὸ «*Z*» καὶ τὸ «*Ω*». Καὶ τὰ δύο αὐτὰ γράμματα εἶναι σύνθετα. Τὸ μὲν «*Z*» ἐκ τοῦ Σ+Δ καὶ τὸ «*Ω*» ἐκ δύο Ο. Τὸ γράμμα «*Σ*» (τὴν ἀνάλυση τοῦ γράμματος «*Σ*» θὰ τὴν κάνω στὸ ἐπόμενο τεῦχος τοῦ «*Δαυλοῦ*», μετὰ τὸ σύμφωνο «*Β*») ἐκφράζει, ἔλεγα, κίνηση παλινδρομοῦσα πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ἡ ὁποία ὁμως τώρα δὲν ἀνήκει στὴ φύση ἀλλὰ στὸν ἄνθρωπο (Δ) (τὸ «*Δ*» τὸ ἔχω ἀναφέρει μέχρι στιγμῆς χωρὶς τὴν ἀπαραίτητη ἀνάπτυξή του). Αὐτὴ ἡ σύνθεση παλινδρομοῦσης κινήσεως καὶ δυνάμεως ἐκφράζει τὴν ἀνθρώπινη τώρα «*ζωὴν*» μὲ τὴν πολυμορφία τῆς *δυνάμεως*, ἐπομένως προερχόμενη ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη βούληση, πού τώρα κινεῖται ἀρνητικά. Ἀρνηση δὲ ἴσον καταστροφή μέχρι θανάτου.

Βίαιος: ἰσχυρός, σφοδρός, μετὰ βίας καὶ ἀνάγκης. Καὶ αὐτὴ ἡ λέξη εἶναι Ὀμηρικὴ (*Ὀδ.* B 236). Ἡ ἀνάλυση ὁμως αὐτῆς δὲν εἶναι ἀναγκαία.

Βίος: ἡ λέξη αὐτὴ ἔχει εὐρύτατο περιεχόμενο. Ὁ Ὀμηρος χρησιμοποιεῖ τὴ λέξη «*βίος*» διαχωρίζοντάς τὴν ἀπὸ τὴ λέξη «*ζωή*», δηλαδή τὴν ἔμψυχη ὑπαρξη, δίδοντας στὸν «*βίον*» τὴν ἔννοια τοῦ τρόπου ζωῆς, πού παρατηροῦμε στὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπο: «*ζῶεις δ' ἀγαθὸν βίον*» [*Ὀδ.* O 491: Περναῖς τίς ἡμέρες τῆς ὑπάρξεώς σου ὡς ἀγαθὸς ἄνθρωπος — ἐν μέσῳ βεβαίως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων].

Παρ' ὄλον ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὡς «φύσει ζῶον πολιτικόν» χρησιμοποίησε καὶ τις δύο λέξεις (ζωή - βίος), γιὰ νὰ ἐκφράσει καὶ τὴν ὑπαρξή του καὶ τὸν τρόπο τῆς συμπεριφορᾶς καὶ δράσεώς του ἐντὸς τῆς ομάδας τῶν ἀνθρώπων, μὲ χαλαρὸ ὅμως τρόπο ξεχωρίζοντας τις δύο ἐννοιες, ἐν τούτοις ἡ ἀρχικὴ διάκριση τῆς ἐμψυχῆς ζωῆς ὡς «ζωῆς» καὶ τοῦ «τρόπου ἐπιβιώσεως» ὡς «βίου» νομίζω ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα, γιὰ νὰ ἀναλύσουμε τὴν διὰ γραμμάτων ἀπόδοση τῆς εἰκόνας ποὺ περιέχει ἡ λέξη «βίος». Ὁ ἄνθρωπος ὡς ἔλλογο ὄν πρέπει νὰ ἀντελήφθη ὅτι ἡ κίνηση προερχόμενη (ὅπως στὴ λ. «βαίνω» ἀνέπτυξα) ἀπὸ δύο αἰτίες, τὴν βούληση καὶ τὴν βία, εἶναι τὸ χαρακτηριστικότερο φαινόμενο τῆς ἐμψύχου ζωῆς: «Κινοῦμαι, ἄρα ζῶ». Κινοῦμαι ὅμως δι' ἰδίας δυνάμεως ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἄρα ἐδῶ τὸ «B» ἐκφράζει καὶ τις δύο αὐτὲς δυνάμεις. Γιὰ νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνω ὅσα ἐξέθεσα στὴ λέξη «βία», ἡ διαφορὰ ἐδῶ εἶναι ὅτι τὸ «B» ἐκφράζει τὸ διπλὸ φαινόμενο τῆς ἐμψυχῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ὡς βούλησιν καὶ βίαν στὴν πρώτη κλειστὴ κύκλω ομάδα (οἰκογένεια: O), ποὺ ἐξαπλοῦται ὅμως ὡς φαινόμενο σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη (O). Ἔτσι σχηματίζεται ἡ λέξη βίος.

Τὸ «B» ἐκφράζει βούλησιν ἢ βίαν, τὸ «I» μᾶς τονίζει τὴν παρουσία αὐτῶν ἐντὸς τῆς ὁμοειμῆς ομάδας (O), φαινόμενο ἄλλωστε οἰκουμενικόν. Μὲ τὸν ὄρο ὁμοειμῆ ομάδα (οἰκογένεια) δίδω τὸν ἐλάχιστο κύκλο τῆς ἀναπτύξεως μιᾶς κοινωνίας στὸ μέγεθος τῆς φυλῆς.

Βλάπτω: ἐκ τῆς ρίζας *BLAB-* = καθιστῶ κάποιον ἀνίκανο, κωλύω, ἐμποδίζω, σταματῶ. Παρ' Ὁμήρω (Ὀδύσ. N 22) μὲ τὴ σημασίαν τοῦ ἐμποδίζω τὴν καλὴ ἀπόδοση λόγῳ στενότητος ποὺ ἐπιβάλλω στὸ χῶρο. Ἐδῶ, θὰ ἔλεγα, γιὰ πρώτη φορὰ σὲ γραπτὸ κείμενο ἐμφανίζεται ἡ σημασία τῆς στενότητος τοῦ χῶρου (στενοχωρέω τὸ ρῆμα) ὡς αἰτίας κακῆς ἀποδόσεως στὴν ἐργασία ποὺ ἐκτελεῖται ἐντὸς αὐτοῦ: «*νηᾶ δ' ἐπεσσεύοντο, φέρον δ' εὐήνορα χαλκόν· καὶ τὰ μὲν εὐ κατέθηχ' ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, αὐτὸς ἰὼν διὰ νηὸς ὑπὸ ζυγά, μὴ τιν' ἑταίρων βλάπτει ἐλαυνόντων, ὁπότε σπερχοῖατ' ἔρετμοῖς*» [= πρὸς τὸ πλοῖο κουβαλῶντας τὰ καλῆς ποιότητος τεμάχια χαλκοῦ, τὰ ὁποῖα χάρη στὴ μεγάλη προσπάθεια τοῦ Ἀλκινόου τοποθετήθηκαν κάτω ἀπὸ τοὺς πάγκους τῶν κωπηλατῶν, ὥστε νὰ μὴν ἐμποδίζονται οἱ κωπηλάτες, καθὼς θὰ κινούσαν μὲ ταχύτητα τὰ κουπιὰ]. Ἐπίσης τὴ λέξη τὴ βρίσκουμε μὲ τὴ σημασίαν τῆς ἀποτροπῆς τοῦ σκοποῦ λόγῳ ζημιῶν, π.χ. «*ὅτι οἱ βλάβεν ἄρματα καὶ ταχέ' ἵππων*» [Ἰλ. Ψ 544: ὅτι λόγῳ ζημιῶν τῶν πολεμικῶν ἀμαξῶν καὶ κοπώσεως τῶν ἵππων — ἔφθασε τελευταῖος ἀπ' ὄλους]. Ἀκόμη μὲ τὴ σημασίαν τοῦ θέτω ἐμπόδια στὸ δρόμο κάποιου, π.χ. «*ἀλλὰ νυ τόν γε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου*» [Ὀδ. A 195: μά, φαίνεται, οἱ θεοὶ τοῦ βάζου ἐμπόδια στὸ δρόμο]. Ἐπίσης μὲ τὴ σημασίαν τοῦ παραπλανῶ τὴ λογικὴ, ἐξαπατῶ, μωραίνω, παροδηγῶ, π.χ. «*τοῦ δέ τις ἀθανάτων βλάβει φρένας*» [= αὐτοῦ κάποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν τοῦ κλόνησε τὴν λογικὴ του].

Ἐξ ὄλων τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἡ λέξη *βλάπτω* μᾶς δίδει τὴν κίνηση (B), ἔλλογη ὅμως (Λ), ἡ ὁποία ἐπιτείνει (A') τὴν ἰσχὺ τοῦ κτυπήματος (ΠΤ) [= πνοὴ καὶ Γ = τύπτω (κτυπῶ)]. Τις σημασίες Π καὶ Τ θὰ ἀναλύσω σὲ προσεχῆς τεύχος τοῦ «*Δαυλοῦ*».

Βοᾶ, βοή, δωρ. *βοᾶ* = ἰσχυρὴ φωνὴ κτηνῶν, κραυγὴ (βουῆ). Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀναπτύξεως.

Βοῦς-οὔρος = τὸ ἄγριο βόδι τῶν ὀρέων.

Βοη-θόος = ὁ σπεύδων στὴ βοή τῆς μάχης. Δωρ. βοά. Παρ' Ὀμήρω ('*Ιλ.* P 448): «*Ὡς ἔφατ' Ἀλκιμέδων δὲ βοηθόον ἄρμ' ἐπορούσας/καρπαλίμως*» κ.λπ. [= αὐτὰ ὡς εἶπε ὁ Ἀλκιμέδων, πήδησε ἐπάνω στὸ ἐπικουρία ταχύτατη προσκομίζον πολεμικὸ ἄρμα καὶ γρήγορα κ.λπ.]. Ἡ λέξη αὐτὴ εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὸ *βοη* καὶ *θός*. Ἔχουμε δηλαδὴ δύο γνωστὰ μας πλέον σύμφωνα, τὸν φθόγγο «B» καὶ τὸ «Θ», πού, ὅταν θὰ τὸ ἀναπτύξω, θὰ δοῦμε τὸν ἠχητικὸ του σχηματισμό, πού ἔχει, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, ἄμεση σχέση με τὴν ταχύτητα τὴν ἀνθρώπινη (ῥῆμα *βοηθέω*).

Βοιωτία [«*ἡ χώρα ἢ κληθεῖσα οὕτως ἐκ τῶν «νομῶν» (κάμπων) ἃς ἔχει πρὸς βόσκησιν βοῶν*», λέγει τὸ Λεξικὸ Liddell-Scott]: Τὸ ὄνομα τῆς Βοιωτίας τὸ συνανοτοῦμε καὶ στὸν Ὀμηρὸ καὶ στὰς *Ἡοίας* τοῦ Ἡσιόδου (ἀπ. 132 ἢ 57 ἐλληνικῶν ἐκδόσεων). Ἡ ἀνάπτυξη τῶν γραμμάτων-συμβόλων μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἀποδοχὴ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Λεξικοῦ. Δὲν θὰ προχωρήσω σὲ περαιτέρω ἀνάλυση, διότι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνατρέξουμε στὴν πανάρχαια ἱστορία, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως, σ' αὐτὴν, τῶν «Πελασγῶν». Πάντως πρέπει νὰ ὑπάρχει σχέση τοῦ ὀνόματος αὐτῆς με τὴ λίμνη Βοιβηίδα [πού ἴσως ἢ σημερινὴ Κάρλα εἶναι τὸ διασωθὲν τμῆμα τῆς, ἢ ὅποια κατὰ τὸν Ἡρόδοτο κάλυπτε ὀλόκληρη τὴ Θεσσαλία (*θέσιν-άλος*)]: ἢ με τὸ «*βοῖον*» ἢ «*βοῖον*» ὄρος (Γράμμος), πού ἀνήκει στὴν ὄροσειρὰ τῆς Πίνδου, γιὰ τὴν ὅποια μίλησα στὴν εἰσαγωγὴ μου («*Δαυλός*» τ. 72) καὶ ἢ ὅποια (Πίνδος) ὑπῆρξε ἢ κοιτὶς τῶν Ἑλλόπων, δηλαδὴ τῶν πανάρχαιων κατοίκων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου.

Βομβέω (*βόμβος*) = κάμνω ἢ χον βομβοῦντα: *βομβύλια*: ἔντομα βομβοῦντα, μέλισσες. Παρ' Ὀμήρω ἐπὶ πιπτόντων ἀντικειμένων, π.χ. «*αὐλῶπις τρυφάλεια χαμαὶ βόμβησε πεσοῦσα*» ['*Ιλ.* N 530: ἡ περικεφαλαία ἢ λοξόφθαλμη μετὴ μεγάλη ἵππουρίδα πέφτοντας χάμω ἔκανε σὰν κουδούνη]: ἢ στὴν Ὀδύσσεια (Θ 190): «*Τὸν ῥα περιστρέψας ἤκε στιβαρῆς ἀπὸ χειρὸς/βόμβησεν δὲ λίθος*» [= τὸν ὅποιο (πέτρινο δίσκο) περιστρέψας ἐκσφενδόνισε ἀπὸ τὸ στιβαρὸ του χέρι καὶ ὁ δίσκος βούηξε].

Εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ λέξη ἔχει στηριχθεῖ ἐντελῶς στὴ μίμηση τοῦ ἤχου καὶ οὐδὲν ἄλλο σημαίνει.

Βορέας = ὁ βόρειος ἄνεμος. Ἡ *Θεογονία* τὸν ἀποκαλεῖ «*αἰψηροκέλευθον*», δηλ. ὀρμητικῶς κινούμενον. Ὁ Ἡσιόδος στὸ «*Ἔργα καὶ Ἡμέραι*» (στίχ. 547-553) μᾶς δίδει μιὰ μοναδικὴ περιγραφή τοῦ Βοριᾶ, πού μεταξὺ τῶν ἄλλων τὸν ἀποκαλεῖ «*Θρακικόν*». Ὁ Ὀμηρὸς ('*Οδύσ.* E 296) λέγει γι' αὐτόν: «*αἰθρηγενέτης μέγα κῦμα κυλίνδων*» [=παγερός πού κυλάει πελώρια κύματα]. Στὴν Ὀδύσσεια ἐπίσης (T 200) μᾶς λέει γιὰ τὸ Βοριᾶ: «*ἄνεμος μέγας οὐδ' ἐπὶ γαίῃ εἶα ἴστασθαι, χαλεπὸς δὲ τις ὄρροε δαίμων*» [= ἄνεμος μέγας, πού δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ σταθοῦν οὔτε στὴ στεριά, κάποιος δὲ ἀργίλος θεὸς τὸν εἶχε ξεσηκώσει]. Γιὰ τὴ θρακικὴ προέλευση τοῦ Βοριᾶ ὁ Ἡσιόδος στὸ «*Ἔργα καὶ Ἡμέραι*», στίχ. 507-508, μᾶς λέει: «*διὰ Θρήκης ἵπποτρόφου εὐρέϊ πόντῳ ἐμπνεύσας ὄρινεν, μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη*» [= διὰ μέσου τῆς Θράκης, πού ἐκτρέφει ἄλογα, περνᾶ καὶ στὸν εὐρὺ πό-

ντο, με όρμη πέφτει και τόν άναταράσσει και άκόμη την χέρσα γη και τά δάση τά κάνει νά μυκώνται όπως τά βόδια].

Ή απ' αυτόν τόν βόρειο άνεμο γεννήθηκε ό φθόγγος «B». Σ' αυτή δέ τή λέξη έχουν ένωθει και τά δύο στοιχειά τής φύσεως: άνεμος (Ήβηρ) και ό(μ)βρ-ος (τό υγρό στοιχείο). Οί παρατηρήσεις τούς όδηγοΰσαν στην σύνδεση αυτών τών στοιχείων: Ή μεγάλος και ψυχρός άνεμος πού κατέβαινε από τή Θράκη. Και Θράκη έλέγετο όλόκληρη ή πρós Βορράν περιοχή, πού έφθανε τουλάχιστον μέχρι τόν Δούναβι (ΉΙστρον), έφερνε μαζί του χιόνια, βροχές, φουρτούνες και έκανε τά δάση και τά βουνά νά «βογγάνε σαν βόδια».

Ή λέξη επομένως Βορέας μπορούσε τώρα νά σχηματισθεί από τή ΒΟ(ή) τού άνέμου και τή Ρ(οή) τού υγρού στοιχείου (τό Ε σε άντικατάσταση τού F, δίγαμμα) σε μεγάλη έπίταση (Α) (α-έπιτεινον τή δύναμη τών συνθέτων).

Βόσκω =τρέφω, περιποιούμαι (έκ τής ρίζας ΒΟΤ- οί λέξεις βοτήρ, βοτόν, βοτάνη και έκ τού βόσκω οί παράγωγοί λέξεις βοσκή= ή τροφή τών ζώων, βόσκημα= τό βοσκόμενον, βοσκηματώδης= κτηνώδης, βόσκησις = ή βοσκή, βοσκός. Ή λέξη αναφέρεται πολλές φορές υπό τού Όμήρου, π.χ. ΉΙλ. Ο 548: «είλιποδας βούς βόσκ'» [= τά στριφτόποδα βόδια έβοσκει]· ή (ΉΟδύς. Ξ 102): «αίπόλια πλατέ' αίγών βόσκουσι ξεινοί τε και αυτου βώτορες άνδρες» [= κοπάδια διεσπαρμένα σε μεγάλη έκταση αίγών βόσκουν ξένοι και δικοί του ποιμένες]. Ή λέξη μάς δίδει τήν είκόνα τής κινήσεως τών ζώων, πού όδηγοΰνται στη βοσκή τους και πού βελάζουν (ΒΕ) ή μουγγανίζουν, όπως ό βούς (μυκώνται). Αυτά τά δύο έκφράζει ό άρκτικός φθόγγος «ΒΟ». Τά ζώα συνεχίζουν τήν κίνηση έδω και εκεί, μπρός και πίσω (Σ) και άνασηκώνουν και κατεβάζουν τό κεφάλι τους στο έδαφος για τήν άνεύρεση τής τροφής τους, όπως άκριβώς κάνει ό κόπτων (Κ) τό χορτάρι απ' τούς άγρους. (Ή προέλευση τής έννοιας έχει σχέση, όπως θά δοΰμε, με τό «τύπτω» (κόπτω) και τό «κτυπώ»).

Βοτάνη =τροφή ζώων. Λέξη χρησιμοποιηθείσα υπό τού Όμήρου [ΉΙλ. Ν: «έσπετο μήλα έκ βοτάνης» = πάνε τά πρόβατα μετά τήν έκ τού λειμώνος τροφή τους]. Ή Έδω ή έκ χόρτου τροφή τών ζώων (ΒΟ), λέγουν τά έν συνθέσει γράμματα, είναι δυνατόν νά κόπτεται σε μικρά τεμάχια (Τ) έκ τού μέρους τής βοσκής, νομής (Ν), για νά δοθεί μαζεμένη (Α άθροιστικό) στα ζώα, όταν λόγω χειμώνος παραμένουν (ναίουσι) στους σταύλους (Ν).

Βότρυς = ή σταφυλή. Προϊόν τής αυτοφυούς άμπέλου στον έλληνικό χώρο. Στόν Όμηρο [ΉΟδύς. Ι 110] διαβάζουμε: «άσπαρτα και άνήροτα πάντα φύονται, πυροί και κριθαί ήδ' άμπελοι, αί τε φέρουσιν οίνον έριστάφυλον» [= χωρίς νά σπαρθοΰν, χωρίς νά περάσει τό άλέτρι, φυτρώνουν όλα μόνα τους, σιτάρια, κριθάρια και άμπέλια. τά όποια βγάζουν τό ευγενικό κρασί]. Ή Ήσιόδος τά σταφύλια τά άποκαλεί «οίνας», συμπληρώνει δέ, ότι, όταν ό Ήριών και ό Σείριος μεσουρανήσουν, «τότε πάντας άποδρέπεν οϊκαδε βότρυς» (ΉΕργ. Ήμ. στίχ. 611). Ή άμπελος (οϊνη ή φοίνος ή βοίνος) και ή σταφυλή (βότρυς) υπήρξαν πάντοτε έκλεκτή τροφή αίγών, προβάτων, βοών και βομβυλίων (έντόμων), αλλά και τροφή ανθρώπων. Ή άνθρωπος τήν έφαγε και ως καρπόν ώριμο και ως σταφίδα (άσταφίς= άποξηραμμένη σταφυλή) και ως στιπτόν (πατημένο στην στάφον. ή λέξη σημαίνει

καθ' Ἡσύχιον τὸν κάδο· *σκαφίς* δὲ παρ' Ὀμήρῳ τὸ κοῖλο, ἐσκαμμένο σκεῦος). Ἡ *Θεογονία* μᾶς λέγει τὸν τρόπο παρασκευῆς τοῦ οἴνου: *«δείξει θ' ἠελίῳ δέκα τ' ἤματα καὶ δέκα νύκτας, πέντε δὲ συσκιᾶσαι, ἕκτω δ' εἰς ἄγγε ἀφύσαι· δῶρα Διωνύσου πολυγηθέος»* [στίχ. 612-615= ἄπλωσε στὸν ἥλιο τὰ ἐκ τοῦ τρύγου σταφύλια ἐπὶ δέκα ἡμέρες καὶ δέκα νύκτες, πέντε δὲ ἀκόμη μέρες στὴ σκιά, τὴν δὲ ἕκτη ἀφαίρεσε τὸν οἶνο ἐξ αὐτῶν (ῥ. *ἀφύσσω*) καὶ τοποθέτησε αὐτὸν σὲ ἄγγεῖα. Αὐτὰ εἶναι τὰ δῶρα τοῦ Διόνυσου τοῦ πολύχαρου].

Καὶ στὴ λέξη αὐτὴ τὸ ἀρκτικό σύμφωνο-φθόγγος «ΒΟ» ὑποδηλώνει τὴ βοσκὴ ἀρχικῶς τῶν αἰγοπροβάτων, βοῶν καὶ βομβυλίων, τὴν ὅποια ὅμως οἱ ἄνθρωποι διὰ κτυπημάτων (Τ) ἔκαναν ρέουσα (Ρ) καὶ μάλιστα τὴν καλύτερη αὐτῶν τροφὴ (Υ), γιὰ τοῦτο ἄλλωστε καὶ δῶρο τοῦ πολύχαρου Διόνυσου τὴν ὠνόμασαν.

Βουκολέω = βόσκω βοῦς. Μὲ τὴ σημασία αὐτὴ τὴν εὐρίσκομε στὸν Ὀμηρο (Ἰλ. Φ 448): *«Φοῖβε, σὺ δ' εἰλίποδας ἔλικας βοῦς βουνολέεσκες Ἰδης ἐν κνημοῖσι πολυπτύχου ὑλήεσσης»* [= καὶ ἐσὺ, φωτοδότῃ Ἀπόλλωνα, τὰ βόδια ποῦ συστρέφουν τὰ ὀπίσθια πόδια τοὺς ἐλικοειδῶς ἔβοςκες μέσ' στὶς κοιλάδες τῆς δασώδους καὶ πολύπτυχης Ἰδης].

Ἡ σχετικὴ βουκολικὴ εἰκόνα μᾶς ὀδηγεῖ πάλι στὸ σχηματισμὸ τῆς λέξεως. Ἡ ἀγέλη βοῶν («ΒΟΥ») ὀδηγεῖται ὑπὸ τῶν βουκόλων, τῶν ἐφίπων Κενταύρων ἢ στὴ βοσκὴ ἢ στὸ στ-αὐλ-ο διὰ κτ-υπημάτων (Κ: ῥ. *κεντῶ, κεντρίζω*) ἢ κεντρισμαμάτων μὲ τὶς μακριεὺς ράβδους, τὶς γνωστὲς *βου-κέντρες*. Ἡ εἰκόνα τελειώνει μὲ τὴν ἐπιστροφή στὸν κύκλω (Ο) *στ-αὐλ-ον*, ὅπου διαμένει καὶ ἡ οἰκογένεια (Ο) καὶ ὅπου ἡ πηγὴ τοῦ νεροῦ (Λ) ἢ οἱ συνομιλίες (Λ) τῶν μελῶν.

Βουλεύω = σκέπτομαι, κρίνω, συσκέπτομαι πρὸς λήψιν μέτρων, σχεδιάζω καὶ ἐν τοῖς παθητικοῖς χρόνοις ὀρίζω ἢ ἀποφασίζω μετὰ σύσκεψιν. **Βούλομαι** = ἐπιθυμῶ, ἐθέλω. (Ἐκ τῆς ρίζας *ΒΟΛ-* ἀκόμη οἱ λέξεις *«βόλομαι, «βουλή, «βούλησις»* καὶ πολλὰς ἀκόμη παράγωγοι). Στὸν Ὀμηρο βρισκομε τὶς λέξεις μὲ τὶς ἀνωτέρω σημασίες, π.χ. *«τῷ γ' ὡς βουλεύσαντε διέτμαγεν»* (αὐτοὶ οἱ δύο, ἀφοῦ ἔτσι συμφώνησαν, χωρίστηκαν): ἢ (Ὀδύς. Ε 23): *«οὐ γὰρ δὴ τοῦτον μὲν ἐβούλευσας νόον»* [= καθόλου δὲν τὴν μελέτησες μὲ τὴ διάνοιά σου αὐτὴ τὴ σκέψη]: ἢ [Ἰλ. Ξ 464]: *«τῷ γὰρ ῥά θεοὶ βούλευσαν ὄλεθρον»* [= γιὰ φαίνεται ἐν συσκέψει οἱ θεοὶ ἀποφάσισαν τὸ θάνατό του]. Καὶ τὸ *βούλομαι* μὲ τὶς ἀκόλουθες σημασίες (Ἰλ. Ω 226): *«Εἰ δέ μοι αἶσα τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων βούλομαι»* [= Ἐὰν εἶναι τὸ πεπρωμένο μου νὰ σκοτωθῶ κοντὰ στὰ πλοῖα τῶν χαλκοχιτώνων Ἀχαιῶν, θὰ τὸ θελήσω]: *βούλομαι* = ἐθέλω, π.χ. (Ἰλ. Η 182): *«ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ' ἤθελον αὐτοῖ»* [= κ' ἀπὸ τὴν περικεφαλαία πετάχθηκε ὁ κλῆρος, ποῦ αὐτοὶ διακαῶς ἤθελαν]. Αὐτὰ συνοπτικῶς περὶ τῶν δύο λέξεων, τὶς ὅποιες καὶ σκοπίμως συνεξετάζω. Ἐδῶ συναντοῦμε, μὲ μεταφορικὴ σημασία, τὴν εἰκόνα τοῦ βουκόλου, ποῦ διὰ τῆς θελήσεώς του ὀδηγεῖ τὴν ἀγέλη στὴ βοσκὴ (*νομῆν*) καὶ ἐπιβίωση (ἀναπαραγωγὴ). Ἀλλὰ καὶ ὁ ἡγέτης τῆς οἰκογένειας καὶ ἀργότερα τῆς ομάδας πράττει τὸ ἴδιο τώρα καὶ γιὰ τὰ ζῶα καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς *φυᾶς* (φυλῆς), ποῦ ὀδηγεῖ ὁ ἴδιος στὸ κοινωνικὸ γίγνεσθαι. Αὐτὸς *νέμει* (διανέμει) τὰ ἀγαθὰ. Αὐτὸς ὀρίζει τὴ νομὴ ἐκάστου (*νόμος*). Τέλος παρεμπίπτει ἡ *βούλησις* του, ποῦ, ὅπως ἀνέπτυξα στὴ λ. *«βία»*, πρέπει νὰ ἐξελισσεται σὲ πράξεις θαυμαστὰς, ἀξιόλογες, γιὰ τὴν ἐπιβίωση τώρα τῶν ἀνθρώπων

της ομάδας. Αυτός ως υπέρτατη υποχρέωση έχει τον «λόγον», την «λογική», ή όποια εξετάζει τὰ συμβάντα βάσει τῶν παρελθόντων καὶ ἀποφασίζει τις μελλοντικές κινήσεις τῶν μελῶν τῆς ομάδας. Παρελθὸν δὲ σημαίνει μνήμη, διότι ἡ λήθη τοῦ παρελθόντος ὀδηγεῖ σὲ «λάθη». Ἡ ἀνθρώπινη ἀγέλη θέλει καὶ αὐτὴ, ὅπως ἡ ἀγέλη τῶν βοῶν, τὸν ταῦρο, ὁ ὁποῖος νὰ πηγαίνει μπροστά, νὰ τὴν ὀδηγεῖ. Καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ σχέση νὰ ἔδωσε καὶ τὴν ὀνομασία «*Ταῦρος*» στὸν πρῶτο μεταξὺ τῶν βασιλέων τῆς Κρήτης. *Μινώταυρος* ἀπεκαλεῖτο ὁ ζῶν στὰ ἀνάκτορα τῆς Κνωσοῦ «*ἐννέωρος βασιλεύς*» ('*Οδ.* Τ 179), παρ' ὅλον ὅτι ἡ διαστροφή τῶν μύθων τὸν θέλει ἔκτρωμα, ὅπως καὶ τοὺς Κύκλωπες κτηνοτρόφους καὶ τοὺς βουκόλους Κενταύρους...

Ἔτσι διαπιστώνουμε ὅτι καὶ οἱ λέξεις «*βουλευω*» καὶ «*βουλομαι*» ἔχουν ὡς ἀρχὴ τους (ἀρκτικό γράμμα) τὸν φθόγγο «*ΒΟΥ*», ὁ ὁποῖος ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ «*Λ*», πὸν σημαίνει τὸ λόγο, τὴ λογικὴ ἀλλὰ καὶ τὴ λαμπρότητα καὶ λειότητα τῶν πράξεων, μᾶς ὀδηγεῖ στὸ δρόμο τῆς ἐπιβίωσης. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γράμμα «*Β*» ἐκφράζει καὶ τὴν ἰσχύ, τὴ δύναμη, αὐτὴ ἡ ἰσχύς ἐντὸς τῆς ομάδας (Ο) ἐκφράζεται διὰ τῆς λογικῆς (Λ). (Ρίζα *ΒΟΛ*-).

Βοῦς, βοός: νέος βοῦς, βοῦς ἡ ἀγελάς, βοῦς ἄρσην (ταῦρος), βοῦς πόρτιξ (μόσχος). Λέξη τῆς ὀνοματοποιίας.

Βραδύς (ρίζα *ΒΡΑΔ*-): ἀντίθετο τοῦ *ταχύς* ἢ *ώκύς*. Στὸν Ὅμηρο συναντοῦμε δύο τύπους γραφῆς ('*Ιλ.* Ψ 310): «*ἀλλὰ τοι ἵπποι βάρδιστοι θεΐειν*» [= ἀλλὰ τὰ ἄλογά σου εἶναι πολὺ ὀκνά στὸ τρέξιμο]. Στὸν ἄλλο στίχο τὸ «*Α*» τίθεται μετὰ τὸ «*ΒΡ*»: «*μοῦνος δ' εἶ πέρ τε νοήση, ἀλλὰ τε οἱ βράσσων τε νοός, λεπτή δέ τε μῆτις*» [= μόνος του ὅμως, ὅταν σκέπτεται κανεὶς, μοιάζει νὰ ἀνεμοδέρνεται σὰν ἀπὸ ἀντιμάμαλο στὴν ἀκτὴ ὁ νοῦς του καὶ πιὸ ἀχαμνὴ, ἀδύνατη εἶναι ἡ σοφία του].

Στὴν πρώτη περίπτωση τῆς λέξεως «*βραδύς*» ἔχουμε τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἀνθρώπου πὸν ἐπιδιώκει νὰ κινήθῃ ὀρηκτικά, βίαια (Β), ἐμποδίζεται κατὰ κάποιον τρόπο (Α στερητικό) στὴ ροή του καὶ ἔνεκα τοῦ λόγου αὐτοῦ ἡ δύναμή του (Δ) σὲ ὑψηλὸ σημεῖο (Υ) ἀμφιταλαντεύεται (Σ) καὶ ἔτσι ἐπέρχεται βραδύτητα (ὄχι στάση). Τὴν ἐρμηνεῖα τῆς δευτέρας λέξης «*βράσσων*», πὸν συμπεραίνεται στὸ Λεξικό τῶν Liddell-Scott ὅτι εἶναι παραθετικό τοῦ «*βραδύς*», τὴν ἀθετῶ. Ἡ λέξη «*βράσσων*» ἀντιθέτως πρὸς τὸ «*βραδύς*» (ὅπως ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ λέξη καὶ ὄχι «*βραδύς*»), ἔχει συνδέσει τὸ σύμφωνο Β μετὰ τὸ Ρ· αὐτὴ ἡ σύνδεση αὐξάνει ἤδη τὸ μέγεθος τῆς βίαιης κινήσεως, ἐπιτείνει δὲ ἀκολουθῶς διὰ τοῦ γράμματος Α τὴν παλινδρόμηση (ΣΣ) κατὰ τρόπο ἔντονο, ὡς νὰ ἦταν σεισμὸς (ῥῆμα *βράσσω*).

Βράσσω = βιαιῶς σείω, ῥίπτω ἐπάνω, ἐκβάλλω στὴν ἀκτὴ. Τὴ λέξη αὐτὴ ἤδη ἐρμηνεύσα.

Βράχω = κροτῶ, βροντῶ, ῥοθῶ, παταγῶ, κραυγάζω ἐκ τοῦ πόνου. Ἡ λέξη Ὅμηρικὴ. Τὴν ἀνευρίσκουμε μετὰ τις ἀνωτέρω σημασίες, π.χ. ('*Ιλ.* Δ 420): «*δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσιν ἀνακτος*» [= φοβερά δὲ βροντοῦσαν τὰ χάλκινα ὄπλα στὰ στήθη τοῦ ἄρχοντος τοῦ πολέμου]· ἐπίσης ('*Ιλ.* Φ 387): «*Σὺν δ' ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ' εὐρεῖα χθῶν*» [= Συγκρούστηκαν αὐτοὶ μετὰ πάταγο μέγαλο, καὶ βοὴ τεράστια ἀκούστηκε στὴν εὐρύτερη γῆ]· ἐπίσης στὸν στίχο Φ9:

«Ἐν δ' ἔπesson μεγάλῳ πατάγῳ. βράχε δ' αἰπὰ ῥέεθρα» [= Καί (οἱ ἄλλοι μισοὶ) βούτηξαν μὲ πάταγο, ῥόθον δὲ ἄπλωνε τὸ ὄρητικὸ ποτάμι].

Ἡ λέξις ἔχει ἀρκτικὸ τὸ σύμφωνο «B», τὴν βίαιη δηλαδὴ κίνηση, ἡ ὁποία αὐξάνει ἀμέσως μὲ τὸ (P) ὡς ῥοή, γιὰ νὰ φθάσει μέχρι ῥήγματος, χάσματος (X), ἐκεῖ ὅπου χτυπᾶ.

Βρέμω = παταγωδῶς ἤχῳ, ἐπὶ κύματος. Παρ' Ὀμήρω ('Ιλ. Λ 425): «*χέρσῳ ῥηγνύμενον μέγала βρέμει*» [= στὴ ζηρὰ ξεσπάζοντας βογγαίει φοβερὰ] ἢ ('Ιλ. Β 210): «*ὥς ὅτε κύμα... αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται*» [= καθὼς τὸ κύμα... μουγκρίζει (ὅταν ξεσπᾶ) στὸν μεγάλο αἰγιαλὸ].

Ἡ λέξις ἔχει ἀρκτικὸ τὸ σύμφωνο «B», τὴν βίαιη καὶ ἐδῶ κίνηση, ἡ ὁποία αὐξάνει τὴ ῥοὴ τοῦ κύματος (P). Ἐδῶ ἔχουμε τὸ φωνῆεν «E» ἀκολουθούμενο ἀπὸ τὸν φθόγγο «M». Τὸ γράμμα E μπορεῖ νὰ ἀντικαθιστᾶ καὶ τὸ A καὶ ἀσφαλῶς τὸ F. Τὸ «E» τονιζόμενον ἀπεικονίζει, ὡς ἐπιφώνημα, τὸ ἄλγος, τὸν πόνο ποῦ προκαλεῖ ἡ μῆνις (M), ἡ ὀργὴ τῶν κυμάτων, στὸν ἄνθρωπο, ποῦ εἶναι κοντὰ στὴν ἀκτὴ ἢ στὸν ναυτικὸ.

Βριάρεως (βριαρός): ἕνας ἐκ τῶν Οὐρανίωνων, ποῦ ὁμοῦ μὲ τοὺς Κόττον καὶ Γύγην ἔσπευσαν σὲ βοήθεια τοῦ Διὸς στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Τιτάνων. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη (ἀπόσπασμα 628) τὸ παλαιότερο ὄνομα τῶν Ἡρακλείων Στηλῶν ἦταν «*Βριάρεω στηλαι*» ('Ιλ. Α 403 καὶ *Θεογονία* 714, 817). *Βριαρός* = ἰσχυρὸς ('Ιλ. Π 413): «*ἐν κόρυθι βριαρῆ*» [= στὴν τεράστιας ἀντοχῆς περικεφαλαίᾳ].

Ἐδῶ ἡ εἰκόνα τῆς λέξεως μᾶς ἀποκαλύπτει λόγῳ τῆς συνδέσεως αὐτῆς μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Οὐρανίωτος καὶ «*μεγαθύμου Ὀβριάρεως*» (*Θεογ.*, στίχ. 734) ἢ *Βριάρεως* (στίχ. 714), ὅτι τὸ «BP» ἐκφράζει τὴν ἰσχύ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνδρός, ἰδίως (I) δὲ τὴ μεγάλη εὐελιξία τοῦ «P», ὅπως παρατηροῦμε στὸ ὑγρὸ στοιχεῖο, τὴν προκαλοῦσαν τὸ θαυμασμὸ (E, A). Εὐελιξία δὲ καὶ πλαστικότητα ἐνδεχομένως καὶ στὰ «ρήματα» (P), δηλ. τὸν λόγο.

Βρίζω = νιστάζω, ἀπρακτῶ: «*Ἐνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα διόν*» [= τότε δὲν θὰμποροῦσες νὰ ἰδεῖς ἀναστατωμένον τὸν θεϊκὸ Ἀγαμέμνονα: 'Ιλ. Δ 223].

Ἡ λέξις «βρίζω» περιέχει καὶ ἐδῶ τὴ βούληση (B), τὴν ῥέουσα τοῦ ἡγέτου καὶ τὴ ῥηματικὴ (διὰ τῶν λόγων ἐκδηλωνόμενη), ἡ ὁποία ὅμως, ὅπως ἰδιαίτερα μᾶς τονίζει (I'), μεταβάλλεται σὲ παλινδρομοῦσα (Σ) δύναμη (Δ) (ἐδῶ τὸ ΣΔ ὡς Ζ), δηλαδὴ ὡς παλιμβουλία ἢ ἀνικανότητα λήψεως καὶ ἐκδόσεως ἀποφάσεων. Ἀπραξία. Ἡ συνέχεια τοῦ στίχου ἐπιβεβαιώνει ὅτι πρόκειται περὶ παλιμβουλίας, διότι συμπληρώνει: «*οὐδὲ καταπτώσσοντ' οὐδ' οὐκ ἐθέλοντα μάχεσθαι*» [= οὔτε ὅτι τὸν συνεπαίρνει φόβος οὔτε νὰ μὴ θέλει νὰ πολεμᾷ].

Βρίθω = βαρύνω, εἶμαι βαρὺς, πλήρης, κατάφορτος. Ἐπὶ ἀνθρώπων, ὑπερισχύω, ἐξέχω: «*σταφυλαῖς βρίθουσα ἀλωή*» ['Ιλ. Σ 561: ἐκ σταφυλῶν κατάφορτος ὁ ἀμπελῶν] ἢ ('Ιλ. Φ 385): «*ἔρις πέσε βεβριθυία*» [= ἔρις φόρτισε τὴν ἀτμόσφαιρα]. Ἐδῶ ἡ βούληση περιέχει τὴν βία (B) ἐκδηλούμενη καὶ πάλι ὡς ῥέουσα καὶ ῥηματικὴ (P), ἐδῶ ὅμως, μᾶς τονίζει ἰδιαίτερος ἡ λέξις (I), πρόκειται περὶ τοῦ θυμοῦ (Θ). Θυμὸς δὲ εἶναι ψυχὴ καὶ νοῦς, ποῦ ἐκφράζουν ὡς ἐνότητα τὸ «εἶναι» τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως.

Βρίμις: ἡ ἰσχὺς, ὁ ὄγκος. *Βριμάομαι* = φρυάττω ἐξ ὄργης. Ἐδῶ εἶναι φανερός καὶ ὁ λόγος τῆς παρουσίας τοῦ (Μ) (μαίνομαι).

Βρόμιος = ὁ ἠχῶν, ὁ ἀντηχῶν. *Βρόμος* = Κάθε μεγάλη ταραχή, ἰσχυρὸς κρότος. *Βροντή* = Λάμψη καὶ ἰσχυρὸς κρότος. *Βριμῶ* = ἐπίθετο τῆς Ἐκάτης ἢ Περσεφόνης = ἡ ἄγρια, ἡ ὀργιζόμενη, ἡ φοβερή.

Βροτὸς = ἄνθρωπος. Πρβλ. τὶς λέξεις *ἔμ-βρ-υον* ὡς ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας πρὸ τοῦ τοκετοῦ [(Ἰ. *Ὀδύς*. I 245): «καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἤκεν ἐκάστη» = καὶ ἔβαλε κάτω ἀπὸ τὴν καθεμιά (γίδα καὶ προβατίνα) τὸ νεογέννητο] καὶ *βρέφος* = τὸ οὖπω γεννηθὲν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔμβρυον [(Ἰ. *Ψ* 266): «*Βρέφος ἡμίονον κεύουσα*» = ποὺ κυοφοροῦσε βρέφος ἡμίονον].

Ἡ λέξη-εἰκόνα μᾶς ὀμιλεῖ γιὰ τὴν βιαιότητα τῆς γεννήσεως καὶ τὴ φωνὴ τῆς ἐπιτόκου (Β), τὸ «σπάσιμο τῶν νερῶν» τοῦ τοκετοῦ (Ρ), ποὺ συμβαίνει ταυτοχρόνως μὲ τὴ διαστολὴ τοῦ στομίου (Ο) τῆς μήτρας, καὶ ἀκολουθεῖ ὁ τοκετὸς (Τ) ὑπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ **συγκεκριμένου ἀνθρώπου** [(ΟΣ) = οὗτος ὁ ἄνθρωπος].

Βρόχω = ῥοφῶ, καταπίνω. Παρ' Ὀμήρῳ μὲ τὴ σημασίᾳ τοῦ ἀναρροφῶ, π.χ. (Ἰ. *Ὀδ.* Μ 240): «ἀλλ' ὅτ' ἀναβρόξειε θαλάσσης ἄλμυρὸν ὕδωρ» [= ἀλλὰ ὅταν ἀναρροφῶσθε τῆς θάλασσας τ' ἄλμυρὸ νερὸ] ἢ (Ἰ. *Ὀδ.* Λ 586): «*τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκει ἀναβροχέν*» (= τόσες φορές καὶ τὸ νερὸ ἐξαφανιζόταν ρουφηγμένο ἀπ' τὴν γῆ].

Ἡ λέξη-εἰκόνα μᾶς δίδει βεβαίως τὴ βία (Β) καὶ βουερὴ ῥοή (Ρ) τοῦ νεροῦ, ποὺ ὅμως διὰ μιᾶς καταβόθρας (Ο: ὀπῆς) τὸ ῥέων ὕδωρ ἐξαώθη (Χ) ἐντὸς αὐτῆς (Ο,Ο = Ω). Στὸν πρῶτο στίχο ὁ Ὀμηρὸς ὀμιλεῖ γιὰ τὸ φαινόμενο τῆς Σκύλλας καὶ Χάρυβδης, στὸν δεύτερο δὲ γιὰ τὸ μαρτύριο τοῦ Ταντάλου.

Βρυχάομαι = μουγκρίζω (λέξη ὀνοματοποιίας: Ἰ. *Ὀδύς*. Μ 242, Ε 412, Ἰ. *Ψ* 264).

Βρώω = εἶμαι πλήρης, κατάμεστος, ἰδίως ἐπὶ φυτῶν [Ἰ. *Ψ* 56: «καὶ τε βρούει ἄνθει λευκῶ» = καὶ εἶναι κατάφορτος ἀπὸ λευκὰ ἄνθη].

Ἡ λέξη-εἰκόνα μᾶς δίδει μεταφορικῶς τὴν πυκνότητα. Ἡ βία (Β) ῥοῆ (Ρ) προκαλεῖ στρόβιλους ὕδατος. Οἱ στρόβιλοι ξεχειλίζουν τὰ νερὰ τῶν ποταμῶν. Αὐτὸ τὸ ξεχειλισμα θέλει νὰ μᾶς δώσει μεταφορικῶς ὡς πυκνότητα τὸ «ΒΡ», γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ προσθέτει καὶ τὸ (Υ), γιὰ νὰ τονισθεῖ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς πυκνότητας.

Βρώσις (*βιβρώσκω*) = φαγητό, τὸ τρώγειν. Στὴ *Θεογονίᾳ* (στίχ. 797) μὲ τὴν ὡς ἄνω σημασίᾳ: «οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἄσσον βρώσιος...». [= οὐδέποτε σ' αὐτὸν ἐπιτρέπουν στὴν ἀμβροσία καὶ στὸ νέκταρ ἐγγύτατα νὰ ἔλθει γιὰ νὰ τραφεῖ]. Καὶ στὸν Ὀμηρὸ (Ἰ. *Ὀδ.* Ο 490): «ὄς δὴ τοι παρέχει βρώσιν τε πόσιν τε» [= ὁ ὁποῖος παρέχει σ' ἐσένα φαγητὸ καὶ πιωτὸ]. Στὸν Ὀμηρὸ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ διάκριση μεταξὺ βρώσεως καὶ πόσεως (τροφῆς καὶ πιωτοῦ, νεροῦ κ.λπ.).

Στὴ λέξη αὐτὴ ἔχομε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τρώγει καὶ πίνει ὅπως ὅλα τὰ σαρκοβόρα· καὶ βεβαίως στὴν ἐποχὴ τοῦ ἔλλοπος ἢ ὑπόθεσης τοῦ ἐξασφαλίζει τροφήν καὶ νερὸ δὲν ἦταν ἄνευ βίας, φωνῆς (βοῆς) (Β+Ρ). Γι' αὐτὸ τὸ λό-

γο και ὄλοι ἀνεξαίρετως οἱ ἄνθρωποι (Ω) κινουῦνταν διαρκῶς πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν (Σ). Ἡ ἀνθρώπινη βεβαίως συμπεριφορὰ μετὴν πάροδο τοῦ χρόνου (;) μετεβλήθη κατὰ περιοχὰς και ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ παράγει ὁ ἴδιος τὴν τροφή του. Τότε και ἡ λέξη ἄλλαξε: ἡ «βρῶσις» ἔγινε «ἔδος» και τὸ ρῆμα «ἐσθίω». Ὁ Ὅμηρος μᾶς δίδει τὴ μεταβολὴν (Ὅδ. Ι 292): «ἦσθιε δ' ὥστε λέων ὄρεσιτρόφος» [= ἔτρωγε ὅπως τὸ λιοντάρι τὸ ὄρεσίβιο].

Βυσός = ὁ ἀρχαιότερος τύπος τοῦ βυθός = τὸ βάθος τῆς θάλασσας, ὁ πυθμὴν (Ἰλ. Ω 80). [Ἴδε τὴ λέξη «βαθύς»].

Βύω = Στουπῶνω, κλείνω τὶς ὀπές, βουλῶνω (Ὅδ. Δ 134): «νήματος ἀσκητοῖο βεβυσμένον» [= ἐκ νήματος ἐπιμελῶς παρασκευασμένον πυκνῶς δὲ ὑφασμένον].

Στὴ βία (Β) ὑψώνεται ἐμπόδιο (Υ) και δὲν ἐπιτρέπει νὰ περάσει τίποτα ἐκ τῶν κυκλικῶν ὀπῶν (Ο).

Βῶλος: ὄγκος χώματος. Ἡ λέξη μ' αὐτὴ τὴ σημασία και παρ' Ὅμηρῳ (Ὅδ. Σ 374): «τετράγυον δ' εἶη, εἴκοι δ' ὑπο βῶλος ἀρότρῳ». Στὸ λεξικό (Liddell-Scott) ἡ λέξη «τετράγυος» ἐρμηνεύεται ὡς μέτρο γῆς και μάλιστα ὡς μέτρο πού τὸ καθορίζει ἡ ἀνθρώπινη ἱκανότητα νὰ ἀρώση τὶς κάποιαν ἔκταση ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Στὸ «Ἔργα και Ἡμέραι» (στίχος 427) ὁ Ἡσίοδος, ὀμιλῶν γιὰ τὸν τρόπο κατασκευῆς τοῦ ἀρότρου, ἀποκαλεῖ τὸ ὑνίον (ὑνί, κοινῶς γυνί ἢ γενί, τὸ τριγωνικὸ σιδηροῦν ἄκρο, πού χαράζει τὴν γῆ) «γύνη». Ἡ λέξη ἐπομένως «τετράγυον» εἶναι τὸ ἄροτρο μετὰ τὰ τέσσερα ὑνιά και ὄχι «τὸ χωράφι τεσσάρων στρεμμάτων», ὅπως ἐρμηνεύεται στὴν ἔκδοση τοῦ «Παπύρου» (1975). Ἡ ἐρμηνεία ἐπομένως, ἐφ' ὅσον οἱ προηγουμένοι στίχοι ἀναφέρονται στὰ μεγαλόσωμα και ὀρμητικὰ

Καταπληκτικό!

Στὸ περιοδικὸ «Ἱστορία» (τεῦχος Ὀκτωβρίου 1987 σελ. 43) δημοσιεύθηκε ἄρθρο περὶ γραφῆς ἐνός Silvano Daniele, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίσθηκε ὅτι τὸ ἀλφάβητο τὸ ἀνεκάλυψε κάποιος ἄγνωστος (!) Φοῖνικας. Συγκεκριμένα διαβάσομε ὅτι:

«Αὐτὸ τὸ ἔργο (νὰ γίνεῖ Ἀλφάβητο δηλαδὴ) τὸ ἀνέλαβε ἕνας μεγαλοφυῆς Φοῖνικας. Γιατὶ φαίνεται πῶς στὸ «συμφωνικὸ» ἀλφάβητο (οἱ Φοῖνικες, ὅπως ἄλλωστε και οἱ Αἰγύπτιοι, δὲν ἔγραφαν τὰ φωνήεντα) φτάσαμε σκόπιμα, και μετὴν προσπάθεια ἐνός μόνο ἀτόμου. Δὲν ζερούμε ποιὸς ἦταν, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ἦταν μεγαλοφυΐα. Μερικὰ ἀπὸ τὰ σημεῖα, ἀπὸ τὰ 22 γράμματα, πού ἀποτελέσαν τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο (πού σχηματίσθηκε τὸν 180-170 αἰῶνα π.Χ.) μοιάζουν στὴ μορφή μετὰ αὐτὰ πού εἶναι γραμμένα στὰ βότσαλα τῆς Μά ντ' Ἀζιλ. Οἱ Ἕλληνες πῆραν τὸ ἀλφάβητο ἀπὸ τοὺς Φοῖνικες, υἱοθέτησαν ὡς φωνητικὰ σημεῖα ὀρισμένα γράμματα, πού στὰ φοινικικὰ ὑποδηλώνων σύμφωνα πού δὲν ὑπῆρχαν στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, και τὰ ἔκαναν φωνήεντα. Ἐπειτα πρόσθεσαν ἄλλα σημεῖα γιὰ τὰ λίγα φωνήεντα πού ἔλειπαν ἀκόμη».

Οὐδὲν σχόλιον γιὰ τὸν ἄγνωστο μεγαλοφυῆ Φοῖνικα. Εἶναι κρίμα πάντως

χορτάτα βόδια, πού ἡ δύναμή τους εἶναι ἀκαταμάχητη, πρέπει νά εἶναι: «Κι ἄς ἔχει τέσσαρα γυνιά τὸ ἄροτρο, ὑποχωρεῖ καὶ σπάει τὸ χῶμα».

Ἐδῶ τὸ γράμμα (σύμφωνο «Β») ἐκφράζει τὴ δύναμη πού ἔχει ὡς ἀντίσταση τὸ χέρσο χῶμα, πού γιὰ νά σπάσει καὶ γίνει λειο (Λ), ἀπαιτεῖται ὁ ἔλλογος ἄνθρωπος, ὁ ὄς (Ο), ὁ ἀγρότης.

Βωμός = πᾶν ὑψωμένον ἔδαφος, ἐφ' οὗ δύναται τις νά θέσῃ τι, ὑποστήριγμα, βάθρον: (Ἰοδ. Η 100) «ἐπὶ βωμῶν ἔστασαν» [= ἐπὶ (καλοχτισμένων) βάσεων εἶχανε σταθεῖ].

Καὶ ἡ λέξις αὐτὴ ἐκφράζει τὴ δύναμη πού ἔχει ἡ καλοχτισμένη γῆ νά ἀντιστέκεται στὴν βία. Ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ τοῦ ἀναχώματος ἔχει ὡς προορισμὸ κάποια μαρτυρία (Μ), πού θέλει νά διατηρήσει ὁ ἄνθρωπος στὴ μνήμη του (Μ).

Βώτωρ = βοτήρ, βοσκὸς [Ἰλ. Μ 302], στὸν ὁποῖο ἀναφέρθηκα ἀναπτύσσοντας τὴ λέξις *βοσκός*.

Ἐκλεισα ὁλόκληρο τὸ λῆμμα «Β» καὶ νομίζω, ὅτι ὁ ἀναγνώστης, παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἔχουμε ἀκόμη ἰδιαιτέρως ἀναπτύξει τις κωδικὲς ὀνομασίες πολλῶν γραμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, θὰ ἀντελήφθῃ ὅτι οἱ ἀναλυθεῖσες λέξεις δηλώνουν διὰ τῆς φύσεως τῶν στοιχείων τὸ ὄνομα πού «ἐβούλετο ὁ νομοθέτης» νά δώσει, ὅπως ὁ Πλάτων στὸν «Κρατύλο» μᾶς λέγει.

19.1.1988

[Στὸ ἐπόμενο τεῦχος: Ὁ κύκλος σημασιῶν τοῦ συμφώνου «Σ»].

πού δὲν ξέρομε, ποιὸς ἦταν. Θὰ μπορούσε ὅμως τὸ περιοδικὸ «Ἱστορία» νά μᾶς πληροφορήσει, ποιὸς εἶναι ὁ Silvano Daniele; Θεωροῦμε ἀναγκαῖο νά μάθουμε ποιὸς εἶναι, γιὰ νά ξέρομε μὲ ποιὸν μιλάμε καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς πού ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἀλφάβητό μας. Πιστεύουμε, ὅτι ἡ «Ἱστορία» θὰ μᾶς ἐνημερώσει.

Ὅπως βλέπετε, ἡ ἀποπληροφόρηση συνεχίζεται. Τώρα ἐφανίσθηκε καὶ ὁ μεγαλοφυῆς Φοῖνικας, τοῦ ὁποῖου δὲν ξέρομε τὸ ὄνομα. Πᾶνε πίσω στὸν 18ον π.Χ. αἰῶνα τὸ δῆθεν φοινικικὸ ἀλφάβητο καὶ βλέπουν τὴν ὁμοιότητα τῆς μορφῆς τῶν γραμμάτων μὲ τὰ σημεῖα στὰ βότσαλα τῆς Μά ντ' Ἀζίλ (τὴν ὁμοιότητα μορφῆς τῶν γραμμάτων μὲ τὰ σημεῖα τῆς Κρητικῆς γραφῆς δὲν τὴν βλέπουν). Πιὸ κάτω χάνεται κάθε εἰρμὸς καὶ κάθε λογικὴ. Διότι πήραμε τὸ ἀλφάβητο, υἱοθετήσαμε ὀρισμένα γράμματα πού ἦσαν σύμφωνα καὶ τὰ κάναμε φωνήεντα, προσθέσαμε κι ἄλλα πού μᾶς λείπανε κ.τ.λ. (χάος δηλαδὴ). Σημειώστε ὅμως ἓνα πράγμα. Γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῆς... «θέσεως» ὅτι τὸ ἀλφάβητο ἀνακάλυψε κάποιος Φοῖνικας (πού ἀσφαλῶς ἦταν μεγαλοφυΐα) δὲν προτείνεται οὔτε ἓνα ἐπιχείρημα οὔτε ἓνα στοιχεῖο οὔτε ἓνα εὔρημα οὔτε μία βιβλιογραφία. Ἀπολύτως τίποτε. Αὐτὸ λέγεται ἐπιστημονικὴ ἔρευνα;